

MINISTERUL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR
DIRECȚIUNEA PESCĂRIILOR

PESCĂRIILE STATULUI DIN TULCEA

UN RESPUNS LA ATACURILE

ADUSE PRIN EXPUNEREA SITUAȚIEI JUDEȚULUI TULCEA PE ANUL 1910

de D-nul Prefect I. C. ATANASIU

RAPORT PREZINTAT D-ului MINISTRU AL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR CU No. 15996
DIN 22 FEBRUARIE 1911

DE

DR. GR. ANȚIPA

INSPECTOR GENERAL AL MINISTERULUI



BUCUREȘTI

IMPRIMERIILE „INDEPENDENȚA”

56, CALEA VICTORIEI — STRADA ACADEMIEI, 17

1911

C. 870

PESCĂRIILE STATULUI DIN TULCEA

UN RESPUNS LA ATACURILE

ADUSE PRIN EXPUNEREA SITUAȚIEI JUDEȚULUI TULCEA PE ANUL 1910

de D-nul Prefect I. C. ATANASIU

RAPORT PREZINTAT D-ului MINISTRU AL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR CU No. 15996
DIN 22 FEBRUARIE 1911

DE

DR. GR. ANTIPA

INSPECTOR GENERAL AL MINISTERULUI



BUCUREȘTI

IMPRIMERIILE „INDEPENDENȚA”

56, CALEA VICTORIEI — STRADA ACADEMIEI, 17

1911

C. 870

Se va publica în «Monitorul Oficial»
și trage în broșuri 14/3 1911.

I. Laibovici.

Domnule Ministru,

Dela 1895, de când Statul a început a exploata în regie o parte din pescăriile sale, o violentă campanie se duce neconținut în contra Serviciului însărcinat cu administrarea și exploatarea acestor pescării, cât și mai cu seamă în contra funcționarilor cari-l conduc. Atât prin parlament, la diferite ocazii ce se prezintă, cât și mai cu seamă prin presă, broșuri semnate sau anonime, sau chiar numai prin șoapte, se caută a se insinua mereu tot felul de acuzațiuni la adresa acestor funcționari, pentru a se creia astfel în jurul Serviciului Pescăriilor o atmosferă odioasă și a-l face antipatic publicului.

Această campanie se duce sub toate formele posibile, pe temele cele mai variate și de către persoane din toate treptele sociale. Nu a fost an, să nu apară în contra acestui Serviciu cel puțin câte o broșură și apoi o serie de articole sau notițe prin diferite ziare, prin care să se insinueze tot felul de neadevăruri bazate pe date inventate și cifre false, pentru a atârta neconținut pe oamenii de bună credință în contra Serviciului Pescăriilor și persoanelor ce-l conduc, și a menține opiniunea publică sub impresiunea, că acolo trebuie să se petreacă totuși ceva neregulat.

Toate aceste campanii, inscenate cu multă dibăcie și conduse cu multă tenacitate, își au aceeași origine și același fel de explicație. Toate vin, direct sau indirect, dela persoane, cărora

activitatea acestui Serviciu le-a atins interese private considerabile, care erau în contradicție directă cu ale Statului.

Nu i se poate ertă acestui Serviciu că, în timpul de când își exploatează Statul o parte din bălțile sale în regie, a încasat dela ele peste 35.000.000 lei, cari puteau să intre în punga antreprenorilor. Nu i se poate ertă de asemenea că, numai delta Dunării, pe care la 1895, după 5 licitații ținute, abia i s'a oferit o arendă de 300.000 lei, acum a ajuns a produce pe an un venit de peste 2.700.000 lei. Și, când ne mai gândim încă, că originea multor averi mari este tocmai în antrepriza bălților și pescăriilor Statului, atunci putem să ne explicăm de ce această pornire în contra acestui Serviciu și de ce această ură a unor persoane în contra Direcțiunii acestui Serviciu, care a propus și condus aceste exploatari în regie.

Dacă ne mai gândim încă, că nu au trecut nici câteva luni de când, în sfârșit, s'a respins în mod definitiv darea în concesiune a întregii zone inundabile a Dunării în suprafață de peste 800.000 hect., care se cerea pentru 200.000 lei pe an, pe timp de treizeci ani, și știind că tot Direcția Serviciului Pescăriilor a fost aceia — ba încă singura — care a provocat această respingere, luminând lumea și arătând că această regiune, chiar așa cum este ea astăzi, produce peste 8,5 milioane anual, atunci de sigur putem să ne explicăm și mai bine toate campaniile ce se duc și ura ce s'a căutat mereu cu atâta tenacitate a se dezvoltă în contra acestui Serviciu, instigând direct populațiunea contra sa.

Agitațiile ce s'au făcut prin întrunirile meseriașilor din toată țara, scrisorile și amenințările ce mereu le primesc, sunt cea mai bună dovadă despre aceasta.

Mai mult încă, afaceri mari de zeci de milioane, în care erau interesați la parte și mulți avocați mari, au fost împiedicate la timp de acest Serviciu, fără de care Statul ar fi pierdut proprietăți de peste 250.000 hectare și ar fi plătit daune pentru veniturile din trecut de zeci de milioane. Nu am decât să amintesc procesul intentat Statului de niște persoane din Constantino-pol, cari cu acte false căutau să revendice proprietatea în-

tregei Delte a Dunării și toate veniturile ei din trecut; procesul lui Ermalai Nichitoff, prin care se căută a se creia un precedent pentru a se revendică proprietatea tuturilor pescăriilor din Dobrogea; diferitele procese pentru gârle și regularea proprietății din Deltă și din regiunea pescăriilor din Dobrogea,— prin care se căută a se acapara proprietatea Statului, etc., etc.

Toate acestea le-am apărat până la Casație, ștăbilind definitiv drepturile Statului și tăind și pe viitor pofta celor ce urmăreau asemenea afaceri, de a le mai reincepe. (In dosarele Ministerului se pot vedeă toate acestea).

Ceia ce nu s'a putut face dar pentru restul Dobrogei, de a se limpezi drepturile de proprietate ale Statului, am putut-o din fericire aduce la capăt, cel puțin, pentru Deltă și regiunea pescăriilor. Aceste succese însă au înmulțit pe fiecare zi numărul dușmanilor Serviciului pescăriilor cu persoane influente și adese ori cu situațiuni înalte în Stat.

Acei ale căroră interese au fost dar atât de mult lezate, sau ale căror speranțe de câștig nu se pot realiză din cauza acestui Serviciu, au știut cu multă dibăcie să-și aleagă mijloacele și temele, pe care să ducă înainte campania lor, spre a ademeni și a ațâța cât mai mulți oameni de bună credință in contra Serviciului pescăriilor. Din nenorocire, nu numai presa anonimă sau scribi de profesie au fost angajați pentru aceste campanii, ci am văzut chiar persoane și corporații oficiale cău-tând a uză de oficialitatea lor temporală, pentru a face ca in-sinuările lor să fie crezute și se ducă astfel cu mult succes campaniile, pentru care au fost angajați.

Astfel a fost broșura publicată în 1904 de către d-l Magearu, președintele Camerei de Comerț din Galați, care a profitat de situația sa pentru a publica tot felul de afirmări și cifre false, spre a aduce pe această bază tot felul de acuzațiuni contra Serviciului Pescăriilor. Valoarea acelei publicațiuni și neexactitatea celor conținute într'insa am avut onoarea a v'o arăta în raportul meu din 29/III/905, care ați binevoit atunci a dispune a se publica în Monitorul Oficial.

Astăzi un fost Prefect profită de situația oficială ce a ocupat,

spre a aduce la eşirea sa din funcţiune, într'un act oficial, tot felul de acuzaţiuni neîntemeiate acestui Serviciu, bazate pe invenţiuni şi fapte neexacte sau denaturate. Acesta este d-l Ioan Atanasiu, fost Prefect la Tulcea, care în tot timpul cât a avut această funcţiune a făcut Administraţiei Pescăriilor de acolo cele mai mari neajunsuri, aducând acuzaţiuni nedrepte şi calomnioase în contra funcţionarilor noştri, instigând pe pescarii lipoveni să se răscoale contra Statului, ba chiar — lucru necrezut — distrugând cu jandarmi digurile noului canal «Regele Carol», pe care cu atâtea sacrificii l-am făcut pentru ameliorarea pescăriilor din Razim şi Dunăvăţ; lucruri constate cu acte oficiale prin anchete minunţioase, mixte făcute de câte un delegat al Ministerului de Interne (Inspector General Administrativ) şi de Secretarul General al Ministerului de Domenii.

Acum, la eşirea sa din prefectură, d-l Atanasiu publică în mod oficial expunerea situaţiunii judeţului Tulcea pe 1910, în care consacră 19 pagini pescăriei. Pe acestea le publică apoi într'o broşură separată intitulată «Pescăriile Statului din judeţul Tulcea»; şi pentru a-i da o publicitate şi mai mare, a fost produsă aproape în întregime în 3 articole din ziarul «Universul» şi apoi resumată şi în limba germană de revista «Bursa». Deci, ca toate campaniile de până acum, şi aici se începe întâi cu broşură şi în urmă continuă cu ziarele, etc.

Şi în această campanie, ca şi în cele de până acuma—aceasta nefiind decât o verigă din lungul lanţ ce se făureşte de 16 ani încontinuu—se reproduc aceleaşi invinuirii vechi aduse Serviciului Pescăriilor, căutându-se a se arăta: că Statul jupoaie pescarii, făcând cu ei învoeli oneroase şi luându-le dijme mari şi tot felul de taxe nedrepte, din care cauze s'a ajuns la emigrarea lipovenilor; că sporirea veniturilor pescăriilor nu e reală, ci «se dătureşte numai unui simplu miraj», etc. şi ajunge în urmă la celebra chestiune a scumpirei peştelui, pentru a da pe această temă populară asaltul cel mare, arătând că ea provine numai din speculaţiunile şi «manoperile nepermise ale Serviciului Pescăriilor».

Pentru dovedirea acestor teme autorul se foloseşte de aceleaşi argumente, de care s'au servit toţi aceia care au dus vechile

campanii: afirmări inexacte, cifre false, insinuări răutăcioase, etc., pe care cu mirare le vedem într'un act oficial emanat de la un Prefect.

Voi examina dar cu deamănuntul în cele ce urmează și aceasta critică, spre a arăta care este valoarea faptelor, pe care se bazează, și a pune în lumină neadevărurile și insinuările de care se servește:

I. Modul de exploatare a Pescăriilor Statului.

Autorul începe prin a face o *expunere a modului actual de exploatare a Pescăriilor Statului*, expunere care este astfel combinată cu date fictive și insinuări, ca să-i poată servi în urmă de bază pentru a-și trage toate concluziunile la care dorește a ajunge. Mai întâi, d-sa descrie timpurile fericite, când Pescăriile Statului erau arendate: atunci *«toată lumea câștiga, numai Statul pierdea, «căci încasările din arenze erau destul de mici...» «Arendașii se «îmbogățeau,... pescarii realizau și ei câștiguri destul de însemnate, «ceia ce a determinat chiar venirea în aceste părți a multor pescari «de prin țările vecine. Iar peștele îl aveau din belșug și pe un preț «modest nu numai locuitorii apropiați de Dunăre sau de bălți, dar «și sate mult îndepărtate...»*

Realitatea este tocmai contrarie celor afirmate: la 1895, când Statul a luat în regie pescăriile sale cele mai mari din Delta Dunării, producția lor — din cauza suprapescuirii și a exploatărei vandale a arendașilor, — era atât de scăzută, încât în loc de 400.000 lei cu cât erau arendate, abia s'a putut ajunge după 5 licitații ce s'au ținut, a se obține o arendă de 300.000 lei anual. Aceasta a și hotărât atunci luarea în regie a acestor pescării, din care Statul azi a ajuns a avea un venit de peste 2.700.000 lei anual. Lacul Razim, în suprafață de 80.000 hectare, ajunsese atunci absolut neproductiv, din pricina că diferiții arendași ce se succedaseră, potmoliseră cu totul prin lipsa de îngrijire Dunăvățul, astfel că alimentarea lacului cu apă dulce din Dunăre nu se mai putea face. Pescuitul din lac decăzuse atât de tare, în cât fostul arendaș al bălților a cerut

Ministerului să-i arendeze această suprafață de 80.000 hectare cu 5000 lei anual. (Petiția înregistrată la Minister în 1895). Numeroase sate de pescari de pe marginele acestui lac rămăseseră fără nici un câștig, cherhanalele se dărâmaseră, lotcile serveau de iesle la vite, etc., și ei au început a-și căuta alte ocupațiuni. Lipovenii se duceau de pescuiau la Mare sau se învoiau în Bulgaria, sau la bălțile din susul Dunării, iar Românii din satele: Calica, Sarinasuf, etc., care odinioară erau cei mai buni năvodari, s'au dat la agricultură, uitând cu totul această meserie.

Astăzi Razimul în urma lucrărilor executate de Serviciul pescăriilor, produce peste 3.600.000 kgr. de pește de apă dulce pe an, numeroasele sate de pescari de pe malul lacului sunt cu adevărat înfloritoare; în Jurilofca se găsesc pescari cari au câștigat în anul acesta câte 10—18 mii lei din chefal. Românii din satele de aici, — deși azi numai cei bătrâni mai cunosc această meserie, — au început a se deda din nou la pescuit, făcând între ei tovărășie de năvodari și realizând câștiguri bune.

Pe la 1895 producția totală scăzuse atât de tare, încât țara întreagă suferea de lipsa de pește și ajunsese a se introduce din Rusia peste 7 milioane de kgr. de pește sărat, fără a se exporta decât 1.216.000 kgr.

Numărul total al pescarilor din Deltă la 1895 era abia de 1.118 (după permisiile eliberate) și starea materială a pescarului mic era cât se poate de rea, fiind cămătăriți într'un mod neuman de așa numiții comercianți din baltă și de comisionarii din Galați și Brăila la care duceau peștele la vânzare. Constatările mele de pe atunci le-am expus treptat Ministerului prin numeroase rapoarte speciale și s'au publicat regulat în Buletinul Ministerului Domeniilor, Monitorul Oficial, etc., de unde ori cine se interesa, putea lua cunoștință de ele.

Toate aceste cifre extrase din acte și documente oficiale sunt, după cum vedem, în absolută contradicțiune cu afirmările d-lui Atanasiu publicate într'un act oficial.

Mai departe d-l Atanasiu arată cum după luarea pescăriilor în regie s'a înființat *«un serviciu foarte special și foarte complicat, care acoperă întregul județ cu o întreagă armată de func-*

«ționari, și se organizează în chip desăvârșit monopolizarea pescăriilor și monopolul prinderii peștelui», — apoi mai departe zice că «monopolul prinderii peștelui este statornicit prin art. 8 din legea pescuitului din 10 Octombrie 1896». Iar în urmă arată, cum bazat pe acest monopol ce și l-a creiat, Serviciul pescăriilor acordă permisiunile de pescuit pescarilor, cerându-le foarte multe formalități și făcându-le tot felul de șicane, etc.

Toată această descriere nu este altceva decât o denaturare a adevărului, care conține tot odată o insinuare primejdioasă, după cum se va vedea mai la vale.

De fapt chestiunea este astfel: dreptul de pescuit în toate apele Dobrogei este proprietatea Statului, moștenită astfel dela Turci și consfințită prin art. 16 al. d din legea dela 1883 pentru organizarea proprietății imobiliare din Dobrogea (lege, pe care orice Prefect din Dobrogea, trebuie să o cunoască cu deamănuntul).

Așa dar Statul nostru nu a expropiat pe nimeni și nu puțin încă și-a constituit vre-un fel de monopol prin legea pescuitului dela 1896, cum caută fostul Prefect să insinueze, pentru a arăta apoi cum îi convine, că Serviciul pescăriilor ar fi desmoștenit pe pescari din drepturile lor din trecut, etc.

Dacă dar Statul nu a monopolizat nimic și nu a desmoștenit pe nimeni, este la mintea omului că el este liber să facă cu lucrătorii săi orice fel de învoeli vrea, cu condiție să fie numai omenoase, și să-și exploateze moșia în modul care-l va crede mai rațional, distribuind pescării după cum interesele exploatărei sistematice o cer mai bine și nu după cum ar vrea autorul, lăsând pe oricine să pescuiască ori unde vrea și cum vrea.

Deci fostul Prefect căruia i se incredințase paza ordinii într'un județ atât de important, scriind în mod oficial și propagând prin viu grai mereu asemenea lucruri, băgă în capul populațiunii idei de drepturi pe care nu le au și atâță direct contra ordinii publice și contra respectului datorit proprietății Statului. Dar aceasta o vom vedea-o în urmă încă mai bine.

Mai departe autorul descrie sumele ce le ia Statul dela

pescari după vânzarea peștelui. Și aici întrebunțează fraze și cuvinte cu două înțelesuri, etc., ca și mai înainte, pentru a produce impresia că Statul speculează pe muncitorii săi, — nu ca pe timpurile fericite ale arendașilor ! — luându-le tot felul de taxe, etc. Astfel pentru a produce impresie, arată că afară de dijme «Statul mai încasează: 3⁰/₀ pentru comision, 1⁰/₀ pentru cântar și 2⁰/₀ pentru hamali, precum și o taxă de curdud înființată zisă «de cheaj».

În realitate, iată cum stau lucrurile: Statul, pentru a pune capăt cămătăriei și speculei ce se făcea pe piețele de vânzare de către așa zișii comisionari de pește, a înființat serviciile sale de vânzare cu licitații oficiale și încasează dela pescari, pentru serviciul ce le face de a le vinde peștele, un comision de 3⁰/₀ pentru partea lor din pește și o taxă de manipulație, cântărire, etc., de 10 bani la ⁰/₀ de kgr.

Aceste taxe sunt mai mici decât cele ce se percep în toate piețele mari en gros din porturile europene, și incomparabil mai mici decât cele ce plăteau înainte pescarii la așa numiții comisionari de pește din Galați și Brăila care făceau o speculă foarte mare și o cămătărie neomenoasă ; atunci în adevăr mai toți pescarii Deltei erau robii acestor speculatori.

Pentru spesele de descărcarea peștelui din barcaze și ducerea lui în piață, transportarea la magazine, curățirea pieței, etc., pescarii plătesc direct — sub supravegherea șefului vânzării tovarășiei hamalilor din piață câte 20 bani de ⁰/₀ de kgr. Deci și taxa de 2⁰/₀ despre care se zice că ar percepe-o Statul pentru hamalac, este mărită de 20 de ori și pusă în socoteala Statului spre a produce efectul dorit.

Același lucru e și cu taxa de cheaj, despre care zice că am înființat-o noi acum și care în realitate nu este decât o taxă de port de 20 bani pe mia de kgr., impusă de serviciul hidraulic barcazelor mai mari de 2000 kgr.

Iată dar la ce se reduc aceste numeroase taxe citate ca grele sarcine impuse pescarului, și care în realitate reprezintă una din cele mai mari ușurări ce s'au făcut pescarilor pe piețele

Galați, Brăila, Tulcea, etc., asanându-se comerțul și expulzându-se de aici odată pentru totdeauna cămătăria.

Știu bine că sunt și acuma mulți, care regretă acele timpuri și care, ori de câte ori li se prezintă ocazia favorabilă, plâng pe «bietul pescar care este atât de jupuit cu tot felul de «taxe de către Stat» și agită mereu în contra Serviciului pescăriilor. Era doar unul din mijloacele cele mai sigure de a se îmbogăți repede și fără nici un rizic!

Mai departe, pentru a dovedi încă și mai mult, cât de tare e jupuit pescarul de Stat, autorul raportului oficial scrie «*mai trebuie de notat că peștele când pornește dela cherhana este prea-labil cântărit de un agent al Statului și când ajunge la biroul de vânzare este din nou cântărit. Scăderea firească a greutateii rămâne toată pe seama comerciantului sau a pescarului*».

Și această afirmare ca și toate cele de până acum este cu totul contrarie adevărului, căci chiar în regulamentul de exploatare a pescăriilor (art. 43) se prevede o toleranță de cântar de 3% pentru scăderea greutatei peștelui proaspăt și 7% pentru sărat în timpul transportului; această toleranță e mai mult decât de ajuns, după cât a dovedit-o experiența zilnică, căci peștele înainte de a fi transportat, stă cele de mai multe ori câtva timp în cherhana sau în coșuri, așa că chiar înainte de a fi fost cântărit la cherhana s'a scurs apa din el și scăderea greutatei în timpul transportului nu se mai urcă adeseori nici la 1%.

Dacă se impută câte odată pescarilor o lipsă mai mare, este fiindcă s'a dovedit că pe drum instreinează peștele; și cu aceasta s'a mai pus capăt enormei contrabande ce se făcea, ducându-se peștele în Rusia.

În sfârșit, autorul raportului, pentru a mai arată încă o nouă povară pusă pe pescari, scrie: «*în afară de cheltuelile de până acum, comercianții — intermediari sau pescari vânzători — au să mai suporte și cheltuelile de transport ale peștelui până la biurourile de vânzare*».

Și aceasta este iarăși inexact; în realitate Statul plătește pescarului spese fixate printr'un tarif special, pentru transportul dela cherhana la piață a părții de pește ce-i aparține.

Aceste spese sunt chiar foarte mari: așa le plătim azi pentru transportul dela Razim la Galați sau Brăila câte 5 lei suta de kgr.; dela Sf. Gheorghe la Galați 2.50 lei suta de kgr., etc., și aceasta tocmai pentru a-i incuraja să transporte peștele în condițiuni cât mai bune la piață.

După ce termină toată această serie de neadevăruri și insinuări, autorul spune: *«cam acesta este în liniamente generale modul de exploatare a pescăriilor Statului».*

Putem zice că este extraordinar lucru a vede cum asemenea acuzațiuni neintemeiate în contra unei mari Administrațiuni a Statului, și menite a dezvoltă sămânța nemulțumirei între populația de muncitori pescari, se găsec într'un act oficial emanat dela un Prefect, păzitor prin funcțiunea sa al ordinei și liniștei publice !!!

II. Rezultatele exploatărei în regie a pescăriilor Statului

După această denaturare plină de inexactități și date eronate pe care o numește «descriere a modului de exploatare a pescăriilor» și după ce mai arată că pescarul e mereu supravegheat «de o întreagă armată de funcționari». D-l Prefect se întreabă: *«care au fost rezultatele acestei strașnice organizațiuni și a principiilor care au dominat exploatarea în regie a pescăriilor Statului?»*

Răspunsul îl dă tot D-sa imediat: *«În timpul arendașilor, Statul încasa foarte puține venituri din pescărie; în schimb, toți erau în câștig: arendașii, pescarii și locuitorii țării... Prin noul sistem veniturile Statului au crescut miraculos, aceasta însă în dauna tuturilor, căci toată lumea pierde: comercianții intermediari s'au ruinat, pescarii se împuținează ne mai având câștiguri... Serviciul pescăriilor este cauza emigrării lipovenilor și rușilor în Man-ciuria... peștele s'a rărit și s'a scumpit din cauza spiritului excesiv de fiscalitate al Serviciului pescăriilor... Serviciul pescăriilor nu a făcut nici o ameliorare la pescării și veniturile sale sunt falșificări de cifre, punându-se sumele încasate din arendarea pământurilor din întreaga Deltă a Dunării (pășune, pământ de cultură, stuțării, etc.), la venitul pescăriilor, punându-se o mulțime de taxe noi*

«asupra pescarilor și scumpind peștele prin vânzarea prin licitație «publică».

Asemenea acuzațiuni grave aduse printr'un act oficial unui Serviciu al Statului, trebuiesc firește cercetate cu deamănuntul spre a vedea dacă sunt reale, să se ia fără cruțare cele mai severe măsuri de îndreptare, iar de nu, să se constate modul cum acela care le-a scris își înțelege misiunea sa de înalt funcționar al Statului.

Le voi cercetă dar una câte una :

1. «Comercianții intermediari s'au ruinat».

În Delta Dunării există două feluri de persoane care se ocupă cu pescăria, și anume: a) pescarii propriu ziși care prind peștele la Baltă, Mare sau Dunăre, și b) cherhanagii care au cherhanalele lor în care conservă peștele, îl prepară pentru transport, îl sarează, îl transportă la piețele de vânzare, etc. Cei dintâi pot fi numai simpli muncitori, pescuind cu instrumentele altora ca salariați și dându-le lor peștele prins, sau pot avea și ei instrumentele lor și chiar cherhanalele lor pentru depozitat, sărat și transportat peștele la piață. Cei de al doilea de asemenea sunt de mai multe feluri: unii fac numai speculă de bani și cămătărie în baltă, dând acțiuni pescarilor la vreme de nevoie sau chiar creditându-i numai pentru obiectele de întâia necesitate, mai cu seamă băutura, pe care pescarii le iau din prăvăliile lor și luându-le în schimb pe nimic peștele ce-l prind. În categoria aceasta intrau mai toți cărciumarii, pe care la luarea bășilor în regie i-am găsit pe fiecare cu câte o mică colibă infectă de stuf lângă cărciuma sa, în care primea peștele dela pescarii cari îi datorau bani. Peștele sărat pe care-l făceau aceștia, era infect; i-am văzut sărând pește și prin butoaie vechi de seu și de catran, așa că foarte adese ori medicul pieței la Galați era nevoit să-l arunce în Dunăre. De aceia scurt timp după luarea în regie a pescăriilor, am și făcut un regulament special pentru cherhanale (regulamentul decretat cu No. 1674/903), prin care s'au luat măsuri severe contra acestor cămătari, impunându-li-se condițiuni speciale pentru a putea obține autorizarea de a face o cherhana în pescăriile Statului și tot odată făcându-i

răspunzători bănește de starea peștelui Statului, ce se păstrează și prepară în cherhanalele lor.

O a doua categorie de cherhanagii sunt așa numiții pescari mari sau antreprenori de pescari, care au o adevărată gospodărie pescărească mai mult sau mai puțin sistematică. Ei au un mare depozit de instrumente de pescuit, au cherhanale sistematice, ghețării, sărătorii, instalații de prepararea icrelor, etc., barcaze bune pentru transportul peștelui, și unii dintre ei au și vapoare de transportul peștelui la Galați sau Brăila.

Pe când cei dintâi sunt niște paraziți ai bălților, care trăesc din cămătărie pe spinarea pescarilor, cei de al doilea îndeplinesc un rol important. Ei au un însemnat capital băgat în instrumente, construcțiuni și tot felul de instalațiuni, vapoare și barcaze, etc., care reprezintă cea mai mare parte din inventarul de exploatare al acestor pescării; câtă vreme dar Statul — în calitatea sa de proprietar al acestor pescării, — nu se va hotări a destina câteva milioane pentru a-și face singur aceste instalațiuni, instrumente, etc., și alte milioane pentru a le avea drept capital de exploatare propriu zis, atâta timp acești cherhanagii îndeplinesc un rol și au dreptul lor de existență.

Tendința noastră față de aceștia a fost până acum numai să-i facem ca cherhanalele lor să fie construite cât mai sistematic și în bune condițiuni de igienă și ca operațiunile ce le fac cu pescarii, să fie afaceri cinstitute și nu cămătărie.

Pentru aceasta am introdus registrele de cherhanale, pe care fiecare cherhanagiu e dator să le ție sub controlul permanent al agentului pescăriilor și să treacă în ele toate cantitățile de pește ce intră și iese din cherhana, câtă cantitate se duce proaspăt la piață, câtă se sarează, etc. Pentru orice cantități de pește ce le primesc dela pescari, ei trebuie să le dea acelora chitanțe în regulă și cântărirea se face în fața agentului cu cântare verificate continuu. Astfel, vechiul obicei al cântarului fals, numit «harmăsar», cu care cherhanagiii înșelau pe pescari și le luau peștele pe nimic, a pierit.

Cu modul acesta s'a ajuns a se stabili o ordine și la cherhanale, unde se face toată manipularea peștelui și dela care

depinde atât buna socoteală a pescarilor, cât și starea în care ajung aproape toate produsele acestor pescării pe piață.

Cu mulțumire putem constată că silințele ce și le-a dat personalul acestui Serviciu, au fost încoronate cu succes. *Și pe când la 1900 aveam în Deltă numai 66 cherhanale, din care cele mai multe erau numai un fel de colibe, azi în (1909/910) avem 124 cherhanale, din care peste 40 sunt construite după indicațiunile și sub supravegherea directă a Serviciului, în condițiuni satisfăcătoare de igienă.*

Tendința noastră în aceste regiuni este însă de a simplifica cât se poate mai mult raporturile dintre pescarul muncitor și Statul proprietar, eliminând orice intermediar inutil; aceasta, pentru a se putea ajunge pe de o parte ca beneficiile convenite proprietății și muncii să nu fie micșorate, iar pe de altă parte, pentru a putea produce cât mai estin și deci pentru a putea vinde și peștele cât mai estin.

În acest scop am căutat de a nu mai acorda nici o concesiune de deschidere de cherhanale la vechii cămătari și cărciumari, ci s'au grupat la un loc câte 8—12 pescari tineri, destoinici, formând tovarășii; acestora acordându-le mici credite pentru ași construi sau închiria ghețării, cherhanale, etc., și garantând pentru ei la fabricanții de instrumente, am putut reuși a avea în scurt timp elemente foarte bune și muncitoare, care nu sunt numai cumpărători de pește în baltă, ci în același timp și pescari și cherhanagii.

Dacă dar d. Prefect Atanasiu spune că «comercianții intermediari, unii s'au ruinat, iar alții o duc greu», aceasta nu se poate potrivi de cât pentru vechii cărciumari și cămătari, care acum nu mai pot specula pe pescarii mici cu atâta ușurință; afirmă însă un neadevăr, când e vorba de cherhanagii serioși, căci am văzut că numai în timp de 10 ani numărul cherhanalelor din Deltă s'a întreit. În adevăr, anul acesta le-a mers foarte rău și pescarilor cherhanagii mari, cari aveau instalațiuni și capital însemnat investit; aceștia însă au fost victimele măsurilor ce s'au luat pentru estenirea peștelui, despre care voi vorbi mai în urmă.

2. «Pescarii vânători se împușinează, ne mai având câștiguri. Înainte vreme veneau pescari străini în țară, astăzi emigrează pescarii noștri. Lipovenii și Rușii au emigrat în Manciuria din cauza persecuțiilor Serviciului pescăriilor, etc. Binefacerile civilizațiunii, «ale acestei civilizațiuni» (exploatarea Serv. pescăriilor), «i-au îngrozit și i-au făcut să-și ia lumea în cap. Și au plecat pescarii noștri. Au emigrat unii în masă prin Manciuria și Amur: au plecat alții prin Turcia și Bulgaria; au lăsat alții năvoadele și cărmacele și au apucat coarnele plugului și secerea. Astfel pescăriile s'au depopulat».

Cred că mai grele imputațiuni decât acestea nu se puteau face unui Serviciu al Statului, căci ele pun chiar onoarea Statului în joc, care își persecută supușii săi atâta, până-i face ca, sătui de binefacerile acestei civilizațiuni «să-și ia lumea în cap și să plece în Manciuria și la Amur», etc., și aceasta încă nu e o acuzare a vre-unui descreerat, ci a însuși celui mai înalt funcționar administrativ din districtul de unde a emigrat populația, și încă susținută într'un act oficial.

Să vedem dar și în această privință cum stau în realitate lucrurile:

Încă dela 1892, de când am început a mă ocupa de chestiunea pescăriilor, am arătat că datoria noastră nu este numai de a rezolvi o chestiune economică, ci și una socială și națională; am arătat de atunci că *ținta noastră aici trebuie să fie de a înlătura cămătarii și o întreagă clasă de intermediari (arendăși, negustori, etc.) și de a ridică în locul lor pe pescari, făcând din ei o clasă de mici existențe mulțumite cu starea lor materială, elemente productive și de ordine în Stat.*

Aceasta se poate vedea din toate rapoartele mele oficiale și din diferitele mele publicațiuni. În scrierea mea intitulată «*Studii asupra pescăriilor din România*», prin care am expus întregul program pentru dezvoltarea pescăriilor noastre pe baza căruia s'a lucrat până 'acuma, se vede la paginile 47—50, 62—63 dezvoltat un întreg program pentru ridicarea pescăriilor. De asemenea se pot vedea expunerile de motive făcute la «Regulamentul despre îndatoririle pescarului» și măsurile luate pentru

impiedecarea cametei și specularea pescarilor la piețele de vânzare și la cherhanalele din baltă, etc., și tot astfel se poate vedea lista mare de creditele acordate pescarilor mici pentru a-și cumpăra instrumente¹⁾, etc., pe cari apoi ei le plăteau din produsul vânzării părții lor din peștele prins, etc.

Din toate acestea se poate vedea lămurit, că tendința noastră principală a fost de a ridică pescarul mic și a-i asigura o bună stare materială.

La asemenea rezultate însă nu se ajunge perpetuând o stare anarhică și de sălbătecie, ci numai introducând pretutindeni ordine și regulă; de asemenea nu se ridică starea materială și morală a unei populațiuni dându-le pomană și lăsându-i în voia lor să facă ce vor voi ei contra interesului general și al lor propriu, ci numai dându-i fiecăruia puțința să munciască cinstit și ordonat, cât și siguranța că prin muncă poate ajunge a-și agonisi viața și a-și asigura bătrânețele pentru sine și familia sa. Nu lăsând pe fiecare să pescuiască unde-i place, cum îi place și când îi place, contra cerințelor unei exploatare sistematice a bălților, nu lăsând libertatea cămătarului să facă cămăta, cărciumarului să se facă fabricant de pește sărat, etc., vom ajunge a ridică starea materială a pescarilor. Acest fel de libertate se numește anarhie și această stare din fericire am putut-o desființa prin ajutorul acelor măsuri și regulamente severe («vexatorii»), contra cărora strigă d. Atanasiu (pag. 18—21) și cu acea «armată de funcționari, etc.» Vexațiuni de felul acesta, în adevăr am produs multe, însă rezultatele la care au dus, au fost cu totul contrarii decât cele ce d-se caută acum să le arate.

Prin toate aceste «măsuri vexatorii» s'a ajuns de fapt a se îmbunătăți în mod considerabil starea materială a pescarului; pot afirmă că azi nici într'o ramură de activitate economică din țară munca nu este atât de bine răsplătită ca la pescăriile Statului, Oricine a cunoscut odinioară Delta Dunării și o vizitează

¹⁾ Dela 1906 până azi, s'au acordat micilor pescari: 67.832 lei credite pentru a-și cumpăra instrumente și 155.807 lei credite bănești, în afara de acouturile date lor asupra peștelui.

acum din nou, rămâne surprins de schimbările ce le vede, de semnele de o vădită prosperitate atât prin baltă, pe la cherhanale, etc., cât și prin sate. De unde înainte nu am găsit de cât colibe de stof infecte, azi avem o serie cherhanale și ghețării sistematice; de unde înainte în toată Delta nu era decât un singur vapor de pescării, astăzi pescarii din Delta au 7 vapoare ale lor, cu care fac transportul peștelui, etc., etc.

Dar să examinăm mai bine fiecare afirmare în parte și să lăsăm cifrele să vorbească :

a) D-l Atanasiu afirmă că *pescarii s'au impușinat și că înainte veneau pescari străini să peșcuiască în apele noastre, iar azi emigrează și ai noștri, ne mai având ce căștiga.*

Iată care sunt în realitate cifrele :

În 1895, când s'au luat bălțile dela Tulcea în regie, s'au eliberat 1118 permise de pescuit, iar în 1909/910 numărul permiselor eliberate de Ad-ția pescăriilor de Tulcea a fost de 5321.

Iată cum a crescut în mod progresiv în ultimii 5 ani numărul din Ad-ția de Tulcea :

| | | | |
|-----------|---------|------|---------|
| In 1905/6 | au fost | 3679 | pescari |
| • 1906/7 | • • | 3982 | • |
| • 1907/8 | • • | 4582 | • |
| • 1908/9 | • • | 4990 | • |
| • 1909/10 | • • | 5321 | • |

Deci, numai în ultimii 5 ani numărul lor s'a sporit cu 45⁰/₀.

În anul 1909/910 s'au creiat aici 98 de asociații de pescari, care au fost ajutați cu credite de Ad-ția pescăriilor și care toate merg cât se poate de bine. Astfel fiind, afirmarea că numărul pescarilor scade este absolut contrară realității.

Același lucru este când afirmă că înainte veneau și pescari străini să peșcuiască la noi, iar astăzi fug și ai noștri. Și astăzi ca și atunci Rușii vin de pescuesc în Chilia, Turcii vin la Sulina după Calcan, Turtucăenii vin la bălți, etc.

b) De asemenea afirmă un neadevăr, când spune că *astăzi pescarii emigrează de oarece nu mai au nici un căștig.*

Iată cifrele :

În 1895, la pescăriile din Delta Dumării (Secția I') partea

peșcarilor a fost de 1.282.693 lei. În 1909/1910 suma încasată de pescari în aceeași secție de pescărie s'a urcat la 3.673.247 lei; deci, s'a întrecut.

Și această cifră a mers progresiv crescând dela 1895 și până astăzi paralel cu creșterea progresivă a veniturilor Statului. Cea mai mare creștere însă a fost în ultimii 6 ani, de când se dă o atenție cu totul deosebită dezvoltării buneii stări materiale a pescarilor.

Iată tabloul veniturilor bălților Secția VI în acești ani :

| ANUL | SUMA Provenită din vânzarea peștelui | P A R T E A | |
|------------------|--|-------------|------------|
| | | Statului | Pescarilor |
| 1905/ 6. | 2 846 290 | 1 093 825 | 1 752 466 |
| 1906/ 7. | 2 776 055 | 1 028 175 | 1 747 880 |
| 1907/ 8. | 4 662 429 | 1 697 195 | 2 965 234 |
| 1908/ 9. | 5 324 317 | 2 159 739 | 3 164 578 |
| 1909/10. | 6 175 680 | 2 502 432 | 3 673 247 |

Se vede dar ce valoare are și această afirmare din acest document oficial.

c) Să vedem însă ce este cu afirmarea că pescarii lipoveni au emigrat în Manciuria din cauza speculațiilor și exploatărei Serviciului pescăriilor.

Se știe că încă prin anul 1907 s'a început printre lipoveni o puternică propagandă de emigrare în Manciuria. Statul Rusesc dorind să colonizeze această țară, a oferit câte 37 hectare de fiecare bărbat — matur sau copil — care va emigra acolo, și pescuitul gratuit în râul Amur. Tot atunci s'a format și un comitet lipovenesc de emigrare la Moscova cu tendința de a înlesni lipovenilor din toată lumea puțința de a emigra și a face în acele regiuni o țară lipovenească. Administrația pescăriilor din Tulcea a avut cunoștință despre această propagandă cu mai bine de un an înainte și a și înștiințat Ministerul la timp trimițând și un exemplar din manifestul lipovenesc tipărit la Moscova. La rândul

nostru, am înștiințat Ministerul de Interne, care a pus să se facă o cercetare prin Prefectură ; după un timp oarecare însă, am primit răspunsul Prefecturii «că nu e nimic serios».

În timpul acesta însă, comitetul lipovenesc din Moscova și-a angajat agenți între care, pentru pescarii noștri, eră un fost cherhanagiu, Osip Pavlov, căruia i se închisese cherhanaua din cauza modului cu totul neuman cum specula pescarii și incorectitudinilor ce mereu le făcea. Acesta s'a dus la Moscova, unde s'a fotografiat în uniformă de colonel rus și pe urmă a început a-și împărți fotografia sa pe la pescarii din Deltă, dându-se drept agent al guvernului, în numele căruia îi îndemnă la emigrare și le făcea tot felul de promisiuni, iară ca acot, le luă câte o taxă de 40 lei de om.

Astfel s'a pregătit emigrarea lipovenilor la Manciuuria, care însă cu toate promisiunile ademenitoare ce li s'au făcut și cu tot fondul ei religios lipovenesc, între pescari a prins mai puțin decât între toți lipovenii. Au emigrat în adevăr mulți lipoveni din orașele din Nordul Moldovei, din Bucovina, din pescăriile din Basarabia, dela Vâlcov și Ismail ; din județele Constanța și Tulcea au emigrat sate întregi care se ocupau cu agricultura (Caracoiu, etc.), vânzându-și tot avutul lor, *dar dintre pescarii noștri, cu toată propaganda mare ce li s'a făcut nu au plecat decât 62.*

A fost tocmai bogăția pescăriilor noastre și câștigul lesnicios ce-l au aici, care i-au reținut.

Și chiar o mare parte din acei care au emigrat, s'au întors înapoi, 32 și restul sunt pe drum, cu toate că și-au vândut tot avutul pe nimic și acum se roagă să-i lăsăm iarăși să pescuiască.

Astfel stând lucrurile, d-l Ion Atanasiu a găsit totuși de cuviință în calitate de Prefect de Tulcea să facă rapoarte Ministerului de Interne și să insinueze că «lipovenii emigrează din cauza persecuțiilor Serviciului pescăriilor», insinuări pe care le-a strecurat apoi și în diferite ziare.

Aceste insinuări au fost imediat răspândite cu multă râvnă de dușmanii tradiționali ai Serviciului pescăriilor și s'au găsit persoane care să le creadă, deși orice om de bună credință se putea întrebă : cum e cu puțință ca persecuțiile Serviciului pes-

căriilor să fie cauza emigrării lipovenilor, când nici 2⁰/₀ din cei emigrați din țară nu erau pescari? Oare lipovenii din Bucovina, din orașele din Moldova, cei din județul Constanța, care erau numai agricultori, plugarii din Tulcea și toți cei din Basarabia, erau și ei persecutați de Serviciul pescăriilor?

Văzând această stare a spiritelor și neputând lăsa să plâneze asupra Serviciului asemenea acuzațiuni aduse prin rapoarte oficiale, am cerut să se facă atunci o anchetă minuțioasă de persoane streine de acest Serviciu și s'a delegat un Inspector General Administrativ din partea Ministerului de Interne și Secretarul General al Ministerului de Domenii.

Comisiunea mixtă de anchetă a plecat din sat în sat și a cercetat cu deamănuntul toate acuzațiile ce s'au adus. Raportul pe care l'au depus constată nu numai că *«este cu desăvârșire inexact că emigrările lipovenilor și presupusul curent de emigrare al «Românilor ar fi provenit ori înlesnit din faptele și abuzurile agenților silvico-domeniali ori ai pescăriilor»*, dar chiar adaogă că *«un-«meroasele rapoarte făcute de d-l Prefect de Tulcea către Ministerul de domenii sunt de multe ori inexacte și alte ori exagerate»*. (Rap. înreg. la No. 106.352 din 31 Octombrie / 909).

Deși ancheta a dovedit în mod oficial toate aceste insinuări, etc. D-l Prefect Atanasiu totuși le reproduce acum din nou.

Pentru a dovedi dar și mai bine nu numai că cei ce au emigrat, nu au plecat din cauza mizeriei și pentru a arăta chiar cât de bine le-a mers aici și în general cât de bine le merge pescarilor la noi, voi reproduce din raportul Administratorului pescăriilor din Brăila, cifrele pe care le-a scos din registrele oficiale ale vânzării peștelui, arătând sumele ce le-a încasat pescarii din Carcaliu, cari au emigrat, ca parte ce li se cuvenea lor din vânzarea peștelui în cursul anului 1907/908.

1. Lipoveanul *Leonte Sava* înscris cel dintâi în lista emigranților din Carcaliu a pescuit în 1907/908 în tovarășie cu *Fedot Policarp* bălțile Gemenele și Orzea timp de 8 luni, dela Iulie—Martie având și 16 oameni ca muncitori.

Câștigul total a fost de lei 20.125, bani 85.

Cei doi tovarăși au încasat fiecare câte 5587 lei. Partea

oamenilor dela năvoade a fost de câte 556 lei fiecare sau câte 70 lei lunar.

2. Lipoveanul *Chirilă Simion* a pescuit în 1907/908 Dunărea Veche cu 12 oameni ca muncitori ; a pescuit timp de 5 luni.

Câștigul total a fost de lei 8654, bani 60.

Partea lui Chirilă Simion a fost de lei 4667, iar a muncitorilor câte 340 lei, aproximativ 70 lei lunar.

3. Lipoveanul *Anihie Ivanov* a pescuit în 1907/908 balta Piatra-Fetei, împreună cu 8 ajutoare dela Noembrie—Martie, adică timp de 5 luni.

Câștigul total a fost de lei 7057, bani 15.

Partea lui Anihie a fost de 3920 și a ajutoarelor câte 392, aproximativ câte lei 80 lunar.

4. Lipoveanul *Mihail Silai* a pescuit în anul 1908/909 privalul Titcovul împreună cu 8 ajutoare în timp de 4 luni.

Câștigul total, lei 7425, din care lei 4176 a revenit lui Mihail Silai, iar la lucrători câte 464 lei aproximativ 100 lei lunar.

În tot restul anului, acești lipoveni se ocupau și cu plugăria, unii din ei având pânăla 12 hectare proprietate.

Au emigrat în adevăr pescari din cauză că nu mai aveau câștig, dar nu lipovenii care au plecat la Manciuria. Au plecat odată, în trecut, niște lipoveni dela Sarichioi în Turcia, când Razimul devenise cu totul neproductiv din cauza arendașilor ; și au plecat iarăși acuma pescarii de Morun de pe malul Mării dela Constanța (s'au dus la Alexandria) și cegarii de pe Dunăre, etc., din cauza măsurilor luate în anul acesta pentru cftenirea peștelui, care i-a făcut să-și piardă tot capitalul ce-l aveau.

Cu aceasta cred că am dovedit în deajuns cât de neserioasă e campania ce se duce în contra Serviciului pescăriilor pe tema emigrării lipovenilor în Manciuria, și cât de condamabil este acela care printr'un act oficial aduce asemenea acuzări absolut nejustificate în contra unui Serviciu al Statului, nedându-și măcar seama că prin asemenea invențiuni dă puțința dușmanilor Statului nostru să ne descrie ca barbari.

Pentru a dovedi cu fapte aceste persecuțiuni ale pescarilor autorul a mai citat o mulțime de neadevăruri, etc., pe care, pentru

a le rectifică pe toate, ar trebui să dăm o cu mult prea mare extensiune acestui raport deja prea lung.

Toate aceste invinuiți sunt însă aceleași care au mai servit încă și în vechile campanii. Și am avut ocaziunea de multe ori a arăta cum stau lucrurile în adevăr și mai cu seamă în ultimul meu raport intitulat «Exploatarea în regie a pescăriilor Statului», care a fost publicat în Monitorul Oficial dela 1 Aprilie 1905, prin care, răspunzând Camerei de Comerț din Galați, am arătat cu deamănuntul toate raporturile dintre Stat și pescari, dijmele, etc.

Voi arăta dar aici numai vre-o câteva exemple din care se va vedeă ce valoare au :

d) La pag. 19 autorul afirmă că *«pescarii trebuie să aștepte aceste 2—3 săptămâni la Tulcea sau la Galați la ușa Ad-ției pentru a-și scoate permisul de pescuit»*.

De fapt însă în Delta Dunării sunt 18 agenții de pescării foarte ușor accesibile dela orice sat, care imediat la cererea pescarilor le eliberează permisul de pescuit. Mai mult încă pentru a nu-i face pe pescari să plătească costul permisului înainte de a fi câștigat, ei sunt lăsați să pescuiască câte o lună și mai bine și li se oprește apoi costul permisului din vânzarea peștelui adus de ei.

Deci, iarăși o inexactitate.

e) Pentru a dovedi mai mult șicanele ce se fac pescarului, autorul afirmă mai departe că *«nici permisul de pescuit nu e suficient, ci pentru fiecare instrument pescarul trebuie să aibă o nouă aprobare și pentru fiecare apă: Dunăre, Gârlă, Gbiol, Lac, Jupcă, etc., iar după toate acestea peștele ce-l prinde este obligat să-l ducă la anumit chernagiu: fie el ori cât de departe, etc. etc.»* (pag. 19).

Toate susțineri absolut inexacte :

Pescarul cu permisul său de pescuit e liber a pescui și în Dunăre și în toate bălțile mari, adică în majoritatea apelor fără a mai cere vre-o învoire specială; numai în bălțile și gârlele închise cu garduri, unde pescuitul este concesionat prin contracte, sau în apele unde e o prea mare aglomerare de pescari din cauza grămădirii peștelui la anumite epoce și unde deci unul impie-

decă pe altul, — numai acolo intervine agentul pentru a ține ordinea.

De altfel pentru o pescuire sistematică a apelor este nevoie de o distribuire rațională a pescarilor, neputându-se permite de ex., ca să se pescuiască o baltă în timpul verei, când Crapul este în epoca de creștere maximă; și știm că dacă-l vom lăsa până toamna, vom avea din aceiași baltă o producție aproape îndoită. De asemenea nu putem permite ca de exemplu la un cot de Dunăre sau la Mare în fața gurilor, unde se știe că vin Moruni mai mulți, să-și așeze cărligele mai mulți pescari, decât poate suportă acea suprafață de apă, căci în acel caz unul ar împiedeca pe celalt să prindă și sfârșitul ar fi o mare bătae între ei cu omoruri, etc., cum dejă s'a întâmplat de atâtea ori.

O asemenea concepție despre libertate în adevăr nu este aceea a unei administrațiuni serioase și e de mirare că o găsim într'un act oficial emanat dela un influent funcționar administrativ reprezentant al ordinii și păceii între locuitori.

Tot astfel numai o pură invențiune este și aceea, când afirmă că *«pescarul este obligat a-și duce peștele la anume cherhanagiu, fie el oricât de departe»*.

Pescarul este liber a-și duce peștele ce-l prinde la orice cherhanale vrea el, cu condiție numai că acea cherhana să fie autorizată a funcționa, adică să îndeplinească condițiunile prevăzute în regulamentul special pentru cherhanale; cu alte cuvinte, să nu ducă peștele la așa zisele cherhanale de felul colibelor de stuf, despre care am vorbit mai înainte, pe care le deschideau înainte cârciumarii și tot felul de speculanți în baltă pentru a face camătă cu pescarii și a deprecia peștele Statului, păstrându-l și sărându-l în condițiunile cele mai proaste de igienă.

f) Dar nu s'a isprăvit încă cu seria acuzațiunilor nedrepte pentru a arăta cât de jupoiat este pescarul de Serviciul pescăriilor: *«Vrea pescarul să construiască o colibă la punctul de pescuit, taxă; vrea să ia stuf din baltă spre a-și construi coliba, spre a-l întrebuința pentru foc, etc., taxă. Apoi i se pune pescarului datoria «ca în mod gratuit să curețe, să adăncească, să întrefie pe spezele «sale gârta ce alimentează ghiolul unde pescuește... Le-a plătit pe*

«toate, le-a făcut pe toate, dar pescarul încă nu este liniștit. Agentul «pescăriei, etc., etc.»

Citez înadins măcar în parte propriile cuvinte ale autorului, pentru a se vedeà acest act oficial în ce stil de agitator este scris ; toate acestea sunt iarăși sau exagerări sau neadevăruri.

Adevărul este : înainte, când terenurile din Deltă se administrau de alte Servicii din Minister prin șefi de ocoale silvice sau domeniiale, se percepeau de aceștia o chirie anuală de câțiva lei pentru orice teren al Statului pe care se făcea o construcție. Încă de atunci am cerut desființarea acestor taxe pentru colibe de pescari.

Trecând administrațiunea acestor terenuri în seama Serviciului pescăriilor, dela 1907 s'a desființat orice taxă pentru colibe de pescari și se plătește o chirie anuală mică—de câțiva lei—numai pentru terenurile pe care aceștia își fac case permanente.

Deci, afirmarea e neadevărată.

Cu stuful, e asemenea un neadevăr și o exagerare.

Adevărul e că orice pescar, care își taie stuf pentru a-și face colibă ori cotețe de pescuit, etc., — *nu plătește nimic.*

Se fac însă cu toți locuitorii din sate contracte agricole pentru stufărit, pentru care plătesc 2—7 lei pe an după regiuni, de familie, având pentru aceasta dreptul a-și tăia în tot cursul anului stuf pentru construcții, pentru combustibil, primăvara stuf verde pentru vite, etc., etc.

Aceste feluri de inoiești se fac de zeci de ani, încă înainte de a fi existat Serviciul pescăriilor și veniturile lor se treceau întotdeauna la un capitol special din bugetul Statului, iar noi nu am făcut decât a le micșorâ, unde s'a putut, cel puțin pentru pescari.

Tot așa e cu curățitul gârlilor : dacă un pescar are o gârlă în concesiune, în care își pune garduri pentru a prinde pește, desigur că e dator să o îngrijească și să o curețe, să scoată toamna parii și piatra ce a pus-o la fund ca să ție gardul, etc.

Toate acestea, în virtutea unui contract. Dacă nu ar curăți și nu ar îngriji gârla, desigur că nu ar prinde nimic. A spune însă că toți pescarii sunt obligați a curăți gârlele pe socoteala lor, este iarăși un neadevăr.

Cred că s'a putut vedeà pânã aici în destul mijloacele prin care d-l Prefect Atanasiu vreà sã arate modul cum se jupuește pescarul și pot acum sã mã opresc, putându-și face fie-cine o idee și despre valoarea restului.

Voi trece dar la celelalte acuzațiuni ce ni le aduce.

III. Naționalizarea Pescăriilor

D-l Atanasiu ne acuzã cã : *«nu s'a făcut absolut nimic pentru naționalizarea pescăriei și totul s'a redus la fraze deșarte»*, ba încă mai mult zice cã trebuie făcutã *«o colonizare cu sacrificii din partea Statului, iar nu cu prigonirea celor care au fost aduși pe aici...»*.

E foarte curios cã fostul Prefect cautã a ne atacã acum chiar și pe această temã, când e știut câtã ostenealã și-a dat d-l Dr. Ionescu, administratorul pescăriilor din Tulcea, de a deprinde Românii la pescuit, ori la comerțul și prepararea peștelui și cã tocmai autorul în calitate de Prefect a căutat prin toate mijloacele sã facã cu neputință aceasta.

Voi citã numai câteva exemple constatate oficial cu acte, spre a se vedeà modul cum a procedat d-sa :

La Sf. Gheorghe, care este cel mai mare centru pentru pescuitul Morunului, cherhanagii și pescarii mari erau numai greci și ruși. Acum doi ani, și-a construit acolo și un român Chirilã Samoilã o cherhana în condițiuni foarte bune de igienã, etc. A pus tot avutul sãu, zestrea nevestei și restul l-a luat cu împrumut. Deschizând cherhanaua, pescarii au început a veni toți la el cãci nu făceã cãmãtãrie și i plãteã bine, de aici o serioasã concurență pentru greci. Nu au trecut de cât câteva luni și de și aveã autorizare în regulã pentru această construcție, se trezește cu o adresã oficialã, din partea Sub-prefectului, care-i zice cã : *«din ordinul Prefecturii sã-și dãrdme pânã în douã luni cherhanaua, de oãrece Consiliul de igienã a gãsit cã nu e așezatã în linie»*. Un motiv mai neresios ca acesta nici nu se puteã gãsi pentru a șicanã pe un pescar, care-și vedeã deodatã tot avutul amenințat din cauza bunului plac al Prefectului,

Un alt exemplu :

La punctul Mila 23, în vechiul canal al Sulinei, și-a construit cu autorizarea Serviciului pescăriilor o cherhana bună un român, Tănase Ștefănescu, absolvent al Școlii comerciale superioare din Galați, care înainte fusese mai mulți ani contabil la diferiți pescari mari din Delta. El a umplut balta cu pământ făcându-și lângă cherhana pe pământul înălțat de dânsul un dam de ținut vitele, etc. La acest punct mai erau două cherhanale ținute de doi greci. Cum a început concurența, grecii s'au plâns Prefectului și deodată Ștefănescu se trezește cu o adresă din partea comunei Caraorman, prin care i se trimetea o deciziune a Consiliului Comunal, concepută cam în termenii următori: *«Pe teritoriul acestei comune la Mila 23 s'a «pripășit un individ numit Tănase Ștefănescu, care și-a permis a «înjura pe d-l Prefect. Consiliul decide expulzarea acestui individ «de pe teritoriul comunei...»* etc., etc. Consiliul comunal dela Caraorman — un sat în mijlocul Deltei — înseamnă niște pescari ruși, care măcar nu știu citi. Decizia era făcută de Secretarul comunal și se vede bine din ordinul cui...

Peste câteva zile însă, se mai vede și citat la judecătorie, că e dat în judecată pentru a-și dărâma damul de vite pe care l-ar fi construit fără autorizarea prealabilă a autorităților administrative (el avea însă autorizarea Ministerului Domeniilor, proprietarul aceluia teren). De altfel cu mare ușurință s'a dat în același timp, permisiune unui ovreiu de a așeză în această localitate și a deschide cărciumă, deși pescarii singuri au protestat.

Alt exemplu :

Cu raportul No. 4.116 dela 1 Mai 1910, Ad-torul pescăriilor comunică că a stabilit 20 de familii de însurăței români dela Zibil la Mila 23 din vechiul canal al Sulinei (sat lipovenesc) ca să se ocupe cu pescuitul; le-a dat pe credit bărci și instrumente de pescuit și a cerut Ministerului să le dea lemne din pădurice pentru a-și face case. Aceștia însă nu li s'a permis de autoritățile comunale să-și construiască case și au fost alungați de aici de lipoveni cu concursul autorităților administrative,

deși locul unde era să-și construiască casele aparținea Ministerului Domeniilor eră liber, și la o distanță de 3 mile de satul lipovenesc. Astăzi n'au mai rămas aici decât două familii; ceilalți au plecat înapoi.

Alt exemplu :

Pe malul Razimului din partea stângă dela gura Dunăvățului se formează niște japșe, în care se adună pește. Ad-ția pescăriilor a permis la o ceată de pescari mici, din care majoritatea Români, să închidă cu garduri aceste japșe. Lipovenii din Sarichioi văzând că acolo este pește, au reclamat Prefectului că, ce caută acolo Românii de le închide peștele. Prefectul le-a spus că peștele este al tuturor și nimeni nu are voie să-l închidă ; atunci lipovenii s'au dus de au rupt gardurile românilor și s'a incins o bătae teribilă între ei, care s'a terminat cu câteva capete sparte și cu avutul distrus al acelor pescari mici, care cheltuiseră cu materialul și munciseră câteva luni cu închiderea și paza peștelui.

Ași puteă să citez multe asemenea exemple, dar cred că acestea sunt de ajuns, pentru a ne arată cu ce dificultăți am fost siliți să luptăm într'o asemenea delicată chestiune, pentru a ajunge a vedea apoi pe d-l Prefect sub administrația căruia s'au petrecut aceste fapte, vorbindu-ne de naționalism și făcându-ne acușări că «nu s'a făcut nimic pentru naționalizarea pescăriei».

De fapt, Serviciul pescăriilor, grație silințelor ce și-a dat d-l Dr. D. G. Ionescu, a făcut deja foarte mult în această privință și se lucrează cu toată inima la rezolvirea acestei mari chestiuni. În toate satele românești de pe malurile Dunării și ale Razimului, unde Românii se lăsaseră cu totul de pescărie, făcând loc lipovenilor, astăzi au început cu toții a se ocupa cu pescuitul. Prin micile aconturi ce li s'au dat, și-au făcut cu toții năvoade și azi pescuesc în foarte mare număr pretutindeni.

Iată câteva cifre :

În 1907, din 4.490 pescari avem 907 români.

În 1909, din 5.231 pescari avem 1.279 români.

În adevăr d-l Atanasiu în dorul de a arăta că nu s'a făcut nimic și că nu sunt Români pe aici și-a alcătuit un fel de statistică care însă păcătuiește prin aceea că a uitat să pue tocmai 19 din comunele cele mai principale, unde s'a eliberat în timpul din urmă permise de pescuit la Români, ca: Văcăreni, (89 pescari români), Luncavița (54), Rachelu (40), Principele Carol (39), Enișala (50), Sarighiol (35), Zibilu (14), Hagighiol (30), Babadag (10), Sarinasuf (14), Cășla (8), Isacea (18), Beștepe (12), etc.

Vedem dar că și în această privință a afirmat lucruri cu totul contrarii adevărului.

IV. Veniturile Pescăriilor

După d-l Prefect Atanasiu nici măcar mărirea veniturilor pescăriilor nu este reală: *«ele se datoresc unui simplu miraj»*.

Și, pentru a dovedi aceasta, afirmă că Serviciul pescăriilor, administrând tot teritoriul Deltei și arendând locuitorilor terenurile de cultură, pășune, stufărit, încasează toate aceste arenze, trecându-le ca venituri ale pescăriilor.

Iarăși atâtea afirmațiuni cu totul contrarii adevărului.

În realitate veniturile pescăriilor se trec în bugetul de venituri al Ministerului Domeniilor la un capitol special (Cap. 72) intitulat *«Bălți și Pescuit»*, la care în exercițiul expirat 1909/910, s'au încasat 5.250.000 lei, după cum se vede în situația financiară publicată de Ministerul de Finanțe (pentru aceste pescării cu sistemul arendărilor Statul încasă înainte de 1895 numai 740.000 lei). În acest capitol nu se trec decât numai și numai veniturile provenite din vânzarea peștelui. Veniturile din pășunatul în Deltă și arendarea terenurilor de cultură se varsă la un alt capitol (art. 64 din bugetul Ministerului Domeniilor, intitulat *«Venituri domeniiale din Dobrogea»*), pentru care este prevăzut pe exercițiul curent o sumă de 900.000, din care 300.000 sunt de la terenurile din Deltă. Veniturile din din stufării se varsă de asemenea la un capitol special intitulat *«Stufăriile din Dobrogea»* (Cap. 71 din bugetul Ministerului Domeniilor, evaluări 40.000 lei).

Dacă dar venitul pescăriilor din Delta Dunării (Sect. VI) a crescut dela 300.000 la 2.7000.000 lei anual, — *aceasta provine numai și numai dela pescăriile propriu zise și orice încercare de a arăta că e altfel, este numai o patentă neexactitate menită a induce lumea în eroare.*

Dar pentru a mai aveâ și altfel de explicații a creșterii venitului pescăriilor, am arătat dela început cum D-l Prefect în darea sa de seamă oficială exagerează și inventează o serie de taxe, pe care Statul le-ar luâ dela pescari, ca d. ex.: «*taxa de cheaj*», pe care în realitate o ia Ministerul Lucrărilor Publice dela vasele de transport mai mari de 2000 kgr., — «*taxa de hamalde de 2⁰/₀* care în realitate n'are nimic a face cu Statul, ci o plătesc pescarii direct hamalilor din port și e numai de 20 bani la suta de kilograme (deci o exagerează de 20 de ori), — «*taxa de cântar*» de 1⁰/₀, care am arătat că e numai de 10 bani suta de kilograme, deci e exagerată și ea de 10 ori, etc., etc.

În sfârșit după D-l Prefect, «*alt chip de a mări veniturile este urcarea treplată a dijmei*». Dar, nici această afirmațiune nu este exactă.

Prin raportul meu suscitât asupra exploatării în regie a pescăriilor Statului publicat în Monitorul Oficial dela 1 Aprilie 1905, am arătat cu deamănuntul întreaga chestiune a învoelilor cu pescarii și deci și chestiunea învoelilor la parte, așa zisă în dijma.

Am arătat acolo și o serie de cifre scoase din registre, din care se vedeâ cât încasează pescarii ca parte a lor, căci în definitiv la aceasta voește să ajungă autorul: a arăta că Statul își mărește veniturile jupuindu-și muncitorii. S'a văzut însă că câștigul pescarului nu este de loc în raport invers cu dijma ce o plătește, ci depinde de înlesnirea cu care se face pescuitul, de calitatea peștelui, de apropierea de piața de desfăcere, etc., așa că adeseori pescarii cari plătesc dijme mari, au câștiguri cu mult mai mari decât pescarii care, muncind tot atâta, plătesc dijme mici.

Pe de altă parte s'a văzut cu cifre că câștigurile ce le realizează pescarii, sunt incomparabil mai mari decât câștigurile

ce le realizează muncitorii în orice altă ramură de producție din țară (a se vedea acest raport pag. 8, precum și cifrele arătate mai sus pentru câștigul lipovenilor ce au emigrat din Caracaliu).

Deoarece prin înmulțirea neconținută a pescarilor, numărul celor ce cereau a fi învoiți în bălțile sau gârlele cele mai productive, unde pescuitul este mai lesnicios (în apele închise cu garduri) crește din zi în zi și ajunge a fi cu mult mai mare decât pot suportă acele ape, s'a ajuns a se pune la licitație pe baza unui caiet de sarcine pescuitul din fiecare din aceste ape. Cu sistemul acesta al licitației însă s'a făcut o concurență prea mare între pescari, așa că urcaseră dijmele la unele bălți foarte mult. În urmă, unii cămătari și mai cu seamă numitul Osip Pavlov, cel cu emigrarea, găsiseră mijlocul de a face o adevărată speculă din aceasta, oferind dijme enorme și îndepărtând pe toți pescarii serioși; ei ajunseră cu modul acesta a monopoliză aproape pescuitul și astfel să speculeze pe pescarii mici.

Văzând această stare ce se creiașe, s'a renunțat a se concesiona pescuitul prin licitație și s'a fixat și pentru acele ape dijme din oficiu, făcându-se învoeli numai cu pescarii adevărați și mai cu seamă cu pescarii mici pe care-i grupăm în «companii de tovarășie».

Rezultatele date de acest sistem sunt excelente, atât pentru starea materială a pescarilor cât și pentru buna gospodărie a bălților.

Iată un tablou, în care se arată cum s'au scăzut dijmele la bălțile ce se concesionau prin licitație din Administrația de Tulcea în ultimii ani:

| BĂLȚILE | DIJMA ÎN: | |
|--|-----------------------------------|-----------------------------------|
| | 1905/906 | 1910/911 |
| | prin licitație | fixată din oficiu |
| Bălțile din regiunea Somova | 71 ^o / _o | 60 ^o / _o |
| Murughiol și bălțile dela Mahmudia | 70 ^o / _o | 50 ^o / _o |
| Fortuna Obretin | 66 ^o / _o | 50 ^o / _o |
| Bălțile secția V (Piatra Călcată, Ciulnețul, Lațimea, Crapina, Jijila, etc.) | 70—78 ^o / _o | 60—53 ^o / _o |
| Gârlele de chefal dela Sinoc | 64 ^o / _o | 50 ^o / _o |

În afară de aceste ape, pentru cari se fac învoiei speciale, dijma generală la noi este de 30% la Dunăre și 45% la baltă, pe când am arătat că alături în Basarabia dijma generală la baltă e de 60%.

Astfel stând lucrurile cred că nici un om de bună credință nu poate afirma că Statul pentru a-și mări veniturile urcă mereu dijmele în dauna pescarilor.

Din toate acestea vedem dar că și afirmațiunile că veniturile pescăriilor sunt numai «o falsificare de cifre și rezultatul unei fiscalități împinse până la ultimele limite» este și ea o invențiune ca toate celelalte pentru susținerea căreia autorul re-produce toate vechile neadevăruri și exagerări ale consorțiului foștilor arendași-comisionari și cămătari, care puneau la cale campaniile contra Serviciului pescăriilor. Cu astfel de «fiscalitate împinsă până în ultimele ei limite», am ajuns ca numai într'un timp de 4 ani dela 1906/907, veniturile pescarilor muncitori din Delta Dunării (Secția VI) să crească peste dublu; pe când în 1906/907 partea cuvenită pescarilor de aici a fost de 1.747.880 lei, la 1909/910 s'a urcat — crescând treptat în fiecare an — la 3'673.247 lei.

Iată cum a jupoiat Statul pe pescari căutând să-și facă venituri mari pe spetele lor!!

Cu aceasta ar trebui să inchei, căci cred că oricine s'a putut cu îndestulare convinge ce ascunde în realitate acest raport oficial.

Cum autorul n'a putut să lase însă nespeculată și populara chestiune a «scumpirei peștelui» pentru a profita de starea spiritelor în folosul campaniei ce o pornește contra Serviciului pescăriilor și cum această temă a și fost foarte utilizată de dușmanii acestui Serviciu, pentru a zăpăci lumea și a-și duce campania lor înainte, voi profita de această ocazie pentru a arăta cum stau lucrurile în realitate și în această privință.

V. Scumpirea peștelui

Este știut și simțit de toată lumea că în ultimul timp toate s'au scumpit și viața s'a îngreuiat mult.

De asemenea este știut că această scumpete nu e numai la noi, că a cuprins toate țările din lume și pretutindeni se caută a se găsi mijloacele pentru a-i combate efectele ei.

Cauzele acestei scumpiri de pretutindeni sunt și ele în cea mai mare parte generale și trebuiesc căutate în schimbarea condițiilor generale de producere și desfacere a mărfurilor, în epoca ultra protecționistă în care trăim, în urcarea prețului muncii și reducerea zilei de lucru la 8 ore în țările din Apus, în formarea de trusturi și carteluri în diferitele ramuri de producție industrială, în eftenirea banului, etc., etc.

Și la noi în țară, această scumpire apasă greu asupra unor clase din populația noastră și mai cu seamă asupra muncitorilor intelectuali, funcționari, etc., ale căror venituri nu au crescut în mod proporțional cu urcarea prețurilor. Cea mai apăsătoare este scumpirea produselor de prima necesitate și din acestea mai cu seamă scumpirea locuințelor, îmbrăcăminte și a alimentelor. Prețul alimentelor s'a urcat pentru unele — ca de ex. : brânza, care forma baza alimentației țărânilor noastre, — a ajuns a se întrei și împătri. Chiar carnea, ouăle, laptele, fructele, legumele, păsările și toate celelalte s'au urcat.

Între produsele alimentare principale dela noi este și peștele de lux ca : cega, șalaul, icrele negre, etc., care s'au scumpit foarte mult din cauza exportului; peștele ordinar, pe care-l mănâncă poporul și peștele sărat, s'a scumpit și el inedit, însă incomparabil mai puțin decât celelalte produse alimentare și aceasta numai grație măsurilor severe luate de Serviciul pescăriilor și organizării vânzării en gros prin licitațiune publică, care excludea orice fel de speculațiune și deci orice fel de scumpire artificială. Scumpirea artificială a acestui produs provine mai cu seamă dela vânzarea în detaliu — unde încetează rolul Statului, care e numai proprietar de pescărie — aceasta fiind lăsată sub supravegherea comunelor și incurajată de ele prin

organizarea halelor, permite și înlesnește chiar o mare speculațiune.

Contra acestei scumpiri artificiale a alimentelor este de sigur de datoria guvernelor de a lua măsurile necesare pentru a se reduce din nou pe cât posibil prețurile obiectelor de prima necesitate. Pentru a se putea lua asemenea măsuri cu succes trebuie ca în afară de cauzele generale de scumpete în contra cărora Statul e dezarmat, să se studieze cu deamănuntul cauzele speciale de urcarea prețurilor care să se combată, să se înlesnească producția în stil mare pentru a se produce mai eficient, să se apropie pe consumator de producător eliminând pe cât posibil orice puțință de speculă prin intermediari inutili, etc. Asemenea măsuri pentru eficientizarea produselor noastre alimentare am propus în calitate de Secretar-general al Ministerului Agriculturii și Comerțului printr'un raport care s'a publicat în «*Buletinul Ministerului Domeniilor*», prin care arătăm și nevoia de a se institui în toate halele din țară vânzători oficiali, care să vândă prin licitație publică orice fel de produse pe care le vor primi direct dela producător și în special de la țărani (vezi rap.....). Prin aceasta s'ar fi făcut un dublu bine dându-se posibilitatea țăranilor să-și vândă produsele lor — unt, brânză, ouă, păsări, fructe, legume, etc. — pe un preț mai bun, scăpându-i astfel de specula intermediarilor, iar pe de altă parte s'ar fi procurat populațiunii orășenești produse alimentare mai eficiente.

Un memoriu special conținând toate măsurile ce se pot lua pentru eficientizarea peștelui și modul cum trebuie organizat comerțul în acest scop, l'am prezentat de asemenea încă din 23 Febr. 1910 înreg. la No. 24951. Măsurile ce le-am propus în acest scop, cer de sigur o muncă grea și îndelungată, ele însă sunt singurele care ne pot duce, în limitele posibilului, la rezultate sigure. Aceasta însă fără ca prin aceste măsuri să se lovească în interesele justificate ale unei numeroase populații de pescari și să împiedece dezvoltarea normală a unei ramuri de producție atât de importantă ca pescăria, care joacă un rol atât de însemnat în economia noastră națională, fiind singură prin care suprafețe foarte

intinse din teritoriul nostru pot fi puse în valoare și care dă o ocupație rentabilă la o însemnată parte din populația noastră.

Măsurile propuse de mine — bazate pe o cunoaștere desăvârșită a acestei ramuri de producție — din nenorocire nu au fost admise și s'a pus în aplicare un alt sistem de măsuri cu totul opuse, bazate pe suprimarea vânzării peștelui prin licitație publică și vânzarea sa cu prețuri fixe stabilite de Minister, la comerțianții detaiști.

Cu toate părerile contrarii ce le aveam și pe care le-am arătat oficial într'un voluminos raport ce l-am prezentat Ministerului, gândindu-mă că sunt om și pot să mă înșel, am aplicat acel sistem cu cea mai mare scrupulozitate spre a urmări rezultatele ce le va da și spre a vedea dacă poate contribui întru câtva la rezolvirea problemei ce ne-am propus-o, de a efeni peștele și în special peștele ordinar pentru țărănime.

Observațiunile mele asupra rezultatelor ce le-a dat o aplicare de 8 luni ale acestui sistem, le voi arăta într'un memoriu special, arătând totodată și ce e de făcut spre a ajunge mai repede la rezultatul dorit: eftenirea peștelui.



Astfel stă azi chestiunea scumpirei peștelui și încercările ce s'au făcut până acuma pentru eftenirea sa. Era însă cu neputință ca cei interesați să nu caute ași face și din această chestiune o armă în contra Serviciului Pescăriilor. Și încă ce armă, pentru a-l arăta opiniei publice ca pe acela care a scumpit hrana poporului și a-l face odios tuturor. Și în adevăr de ani de zile prin broșuri, articole și notițe prin gazete, prin șoapte, prin discursuri vehemente ținute în localuri publice și prin trenuri și tramvaie, etc., se caută mereu a se convinge lumea că astăzi nu te mai poți atinge de un pește, că peștele Statului se vinde la Viena și Berlin cu prețuri de nimic, iar aici se dă pe prețuri exorbitante, că țaranul care înainte mânca numai pește, azi e lipsit de hrana sa favorită, etc., etc., și toate acestea din cauza Serviciului Pescăriilor care speculează în mod nerușinat cu

peștele, spre a se lăuda cu venituri mari strânse după spatele poporului, etc. etc.

În raportul meu dela 1905 asupra memoriului Camerei de Comerț din Galați, am și arătat ce e cu toate aceste invențiuni și am și pus față în față, cotele oficiale de vânzarea peștelui în halele dela Berlin și Viena cu cotele piețelor noastre, *din care s'a văzut că acolo prețul peștelui e de 5—10 ori mai mare ca la noi*. Toate aceste însă au fost uitate repede și astăzi revine din nou d-l Prefect Atanasiu pe un ton încă mai vehemnt și insinuant cu toate acele vechi acuzațiuni, spre a le repune din nou printr'un act oficial în serviciul campaniei, dând — sigur de isbândă — pe această temă asaltul principal contra Serviciului Pescăriilor.

Aceleași inexactități sunt așa zisele «fapte» pe care se bazează autorul pentru a-și dovedi afirmările sale făcute cu atâta ușurință, în scopul de a ponegri tot mai mult exploatarea în regie a pescăriilor, și a face lumea să le creadă.

Voi arăta dar aici care este valoarea și a acestor așa zise «fapte» dejucând astfel și această nouă formă a vechei campanii, acciași care continuă dela 1895 până azi.

D-l Prefect în darea de seamă oficială începe prin a afirma că *«scumpirea peștelui este un fapt» «și acest fapt palpabil rezultă «firese din modul cum s'a organizat pescăriile Statului»*. Să vedem dar prin ce fel de fapte crede autorul că poate să dovedească această legătură care ar exista între scumpirea peștelui și între modul de exploatare al pescăriilor Statului.

Pentru aceasta d-sa începe mai întâi cu o serie de exagerări și neadevăruri spre a dovedi enorma importanță a peștelui ca aliment al țăranului nostru: *«scoaterea peștelui din alimentațiunea generală constituie o primejdie cu adevărat socială» (!!!)*...

«Era de neînchipuit ca tocmai Statul — spre a realiza vre-o «câteva milioane—să reducă încă un aliment așa de răspândit în «brana curentă cum era peștele altă dată»... «Nu se poate justifica «însă ca pentru aceste câteva milioane, să se scumpească un aliment «al cărui aproape mic proprietar este Statul»... «Această tendință

«(de scumiprea peştelui) putea duce până la aparenţa unei adevărate «afamări» (!!!)...

Exagerările le poate vedea oricine cât sunt de neserioase când se afirmă că lipsa de peşte «este o primejdie socială» şi că poate «duce până la aparenţa unei adevărate afamări». Vrea să zică nici mai mult nici mai puţin, a dat foamea în ţară din cauza lipsei de peşte şi cauza acestei mari calamităţi este că Statul nu şi-a mai arendat pescăriile sale, ci le exploatează în regie!!!

Dar nu se poate nici măcar susţine că peştele face parte din hrana curentă a ţărânilor, căci producţia de 25 până la maximum 30 milioane kgr. de peşte pe care o dă întreaga ţară, ce poate ajunge ea pentru o populaţie de peste 6.850.000 de de sutlete? Aceasta nu revine nici la 4 kgr. de peşte pe an de cap. Nu se vede dar cât de lipsită de seriozitate este această afirmaţiune pusă cu atâta dibăcie în circulaţie de toţi cei ce duc campaniile lor interesate afirmând că «peştele este hrana ţăranului nostru» «că peştele este un aliment popular» etc., etc.

Adevărul este că ţăranul mănâncă cu plăcere peşte când îl are, nu însă ca un aliment consistent de toate zilele, ci cum zice el «pentru a'şi indulci hrana». Adevărul este de asemenea că proprietarii şi arendaşii noştri în timpul muncilor agricole, când brânza şi pastrama sunt prea scumpe, cumpără peşte sărat pentru a-l da la muncitori şi aceştia îl mănâncă cu plăcere. De aceea în totdeauna la Galaţi vânzarea cea mai mare de peşte sărat se face numai în epoca muncilor mari agricole; în anii când brânza e efină, cum a fost de ex. în primăvara anului 1910, cererea de peşte sărat a fost mai mică, iar în anii când brânza e scumpă, cererea e atât de mare în cât preţurile se urcă foarte mult.

Adevărul e asemenea că în afară de satele situate în apropierea vre-unei ape mari până la o distanţă unde pot ajunge căruţele cu peşte, săteanul nu a consumat şi nu consumă peşte căci nu are de unde-l lua; peştele proaspăt nu-l are nici odată, iar cel sărat îl ia la zile mari de vre-o câte va ori pe an, când îl aduce cârciumarul sau când merge el cu vre-o ocazie la târg.

Acesta este adevărul ; afirmarea dar «că peștele face parte din brana curentă a țărânilor noastre» este un neadevăr pus intenționat în circulație de cei interesați, știind că fiind vorba de țărânilor campania va prinde mai bine. De altfel e știut că de un timp propunerile pentru toate afacerile cele mari se prezintă ca măsuri pentru «pentru îmbunătățirea soartei țăranului» etc. Doar și cererea de concesiune a 900.000 hectare din lunca Dunării pe 200.000 lei pe an se prezintă «pentru a face operă patriotică și a da țăranilor pământ de cultură».

Inexact este de asemenea când se afirmă că Statul este aproape unicul proprietar al pescăriilor din țară și că dar Statul cu bună știință, pentru a realiza câteva milioane, a scumpit peștele.

Adevărul este că Statul exploatează în regie numai o parte din pescăriile sale adică : pescăriile Dobrogei, Brateșul, Domeniul Brăilei și pescăriile dela Călărași, toate celelalte bălți din țară dela Severin la Călărași și Șanalul Dunării pe aceeași distanță se exploatează de particulari, deci cel puțin $\frac{1}{3}$ din pescăriile țării se exploatează de particulari și aceasta nu însemnează că «Statul este aproape unicul proprietar» cum afirmă autorul, pentru a-și putea acredita mai bine insinuarea că în adevăr Statul a scumpit peștele pentru a realiza câteva milioane.

Să vedem acuma cu ce ne dovedește autorul raportului că Statul a scumpit peștele. După d-sa cauzele scumpirii peștelui sunt următoarele : 1) Exportul excesiv, 2) Impuținarea peștelui, 3) Impuținarea pescarilor și 4) Sistemul vânzării prin licitațiune publică.

Să luăm dar rând pe rând și să vedem ce valoare au argumentele pe care le aduce autorul pentru sprijinirea afirmațiilor sale :

* * *

I. Exportul. — Pentru a arăta ce influență a avut exportul asupra scumpirii peștelui — și nota bene că nu e vorba de peștele de lux ci de peștele ordinar care se consumă de popor — autorul începe ca de obicei prin a-și stabili premisele afirmând o inexactitate pe care apoi să-și construiască argumentațiunea sa. Iată dar cum începe : *Când Statul a luat pe seama sa exploa-*

«tarea pescăriilor a găsit, în Mare, Dunăre, bălți și gârle, o cantitate considerabilă de pește. Atunci și-au închipuit cei puși cu conducerea acestui important Serviciu că această bogăție numai are săsfârșit... și atunci Serviciul pescăriilor s'a dat la o activitate febrilă, încurajând pe toate căile exportul peștelui. Tratatate, convențiuni, contracte particulare și tot felul de înlesniri atrăgeau străinii dornici de comerț și de câștig... Statul nostru a ajuns să cefenească peștele în Germania fără să băgăm de seamă că-l scumpește în «România»...

Am citat iarăși, cam mult, dar trebuie, fiindcă fiecare frază conține cel puțin un neadevăr sau o insinuaare. Așa de ex. am arătat la începutul acestui raport în ce stare s'au găsit bălțile dela Tulcea când s'au luat în regie și cât de mult scăzuse producția de aici, în cât țara noastră atât de bogată în ape, ajunse a importa cantități enorme de pește din Rusia. S'a văzut că locuitorii din satele de pe Razim începuse a emigra de oarece nu mai aveau ce pescui, etc., etc. Aceasta eră dar în realitate acea mare cantitate de pește pe care zice autorul că a găsit-o Statul când a luat bălțile sale dela arendași pe care Serviciul pescăriilor ar fi exportat-o cu atâta grabă, despoperând bălțile, etc., etc.

Adevărul este că bălțile la 1895 erau într'o așa stare încât au trebuit vre-o câțiva ani de cruțare serioasă și de exploatare rațională pentru a le readuce la puterea lor de producțiune normală. După aplicarea acestor măsuri însă și în special după votarea legii pescuitului, bălțile s'au repopulat, producțiunea a crescut iarăși foarte mult, importul din Rusia a scăzut, ba încă prețul peștelui scăzuse atât de tare încât pe la 1897—98 am avut o adevărată criză de supraproducție. Pescarii nu mai eșiau la pescuit căci cheltuelile covârșiau suma ce o încasau pe pește la piață. Atunci în adevăr am cutreerat eu singur toate piețele Europei făcând cunoscut peștele nostru în străinătate spre a găsi astfel pe viitor în export o supapă de siguranță contra crizelor de supraproducțiune și totodată spre a pune în valoare peștele de lux.

Prin aceasta cred că s'a făcut un mare bine pentru nume-

roasa populațiune de pescari de aici, punându-le munca lor în valoare și ridicând în acelaș timp și valoarea proprietăței Statului. Din ceace înainte Sf. Gheorghe (Caterleț) și Jurilofca — unde se face cea mai mare pescărie de morun din Marea Neagră — erau numai niște sate de robi în mâna câtorva cămătari greci, acuma prin exportul însemnat de icre ce se face, vedem o bună stare materială și o prosperitate necunoscută în satele noastre din țară.

De asemenea tot prin export s'a căutat a se găsi un de-
bușeu pentru o serie de specii, care la noi nu aveau aproape
nici o întrebuințare ; așa de' ex. sunt scrumbiile de Dunăre
din care la noi se prind azi până la 3 și 4 milioane bucăți
anual, dar pentru care în țară nu avem debușeu decât pentru
cel mult 500.000 bucăți ; în Rusia însă ele sunt foarte apre-
ciate și ni se plătesc cu prețuri foarte bune, așa că azi pes-
carii noștri din toate satele Deltei pleacă primăvara la Dunăre
și Mare, la pescuitul scrumbiilor și la Sf. Constantin și Elena
se întorc cu câștiguri bune. Tot așa e cu chefalul din care
avem anual o producție până la 600.000 kgr. și care în țară
nu are aproape nici o întrebuințare — în toată țara nu se pot
vinde nici 40.000 kgr. chefal pe an — și acestor specii li s'a
găsit un minunat debușeu în Orient : la Constantinopol, Smirna,
Egipt, Grecia, etc Toamna când începe pescuitul chefalului
vin la Jurilofca comercianții din toate aceste locuri spre a cum-
pără la licitație și lasă bani mulți în urma lor, din care profită
în primul rând pescarii. Asemenea tot în vederea exportului
spre Orient a luat o dezvoltare însemnată aici și industria
sărării și afumării chefalului pentru cari unii pescari și-au făcut
instalații destul de sistematice.

Din toate acestea pescarii câștigă sume mari și satul Ju-
rilofca a devenit un însemnat centru pentru comerțul și indus-
trializarea productelor de pescărie, pe când dacă n'ar fi fost
exportul ar fi continuat a vegeta în starea în care l'am găsit
la luarea în regie a pescăriilor.

Tot astfel este cu calcanul, care înainte aproape nu se
pescuia de pescari noștri de oarece se vindea numai cu 5

bani kgr. din lipsa de debușeu, iar azi e un obiect principal de pescuit din cauza exportului la Constantinopol, etc., etc.

Și tot astfel va fi cu diferite alte specii ca de ex. Cambula, care din lipsă de debușeu nu are azi nici o valoare deși e în cantități enorme în lacul Razim; cu Midiile care sunt în cantități extraordinar de mari pe tot fundul Mării între capul Midia și Mangalia, etc., etc., la toate acestea le vom căuta încetul cu încetul debușeuri spre a pune astfel treptat în valoare o ramură însemnată de bogăție a țării și munca unei părți însemnate din populațiunea noastră.

Dar D-l Prefect Atanasiu nu ne acuză numai că am dezvoltat exportul care ar fi cauzat scumpirea peștelui; D-sa ar vrea să spue că Statul speculează ca fabricile de zahăr și face contracte în străinătate vânzând peștele nostru pe prețuri de nimic pentru a-l scumpi în țară. *«Dacă vrei să mânduci pește românesc eștiin trebuie să mergi la Berlin»*. Aceasta este fraza ce mereu se șoptește menită să producă efectul cel mare asupra opiniei publice și care e pusă cu atâta dibăcie și tenacitate în circulație de consorțiul care duce de atâția ani campanie în contra noastră. Aceasta a fost dezmințită și în Parlament de Ministrul Domeniilor, — D-l Ion Lahovari, — care a arătat cu cotele oficiale ale halelor din străinătate că peștele la Berlin e de 5—10 ori mai scump ca la noi și de aceea D-l Prefect Atanasiu nu o spune pe față, în schimb însă o insinuiază prin comparații cu fabricile de zahăr: *«in această privință Statul nostru a călcat pe urmele și a adoptat comoda politică a fabricelor de zahăr»* și, pentru a preciza încă și mai bine, adaogă: *«Aceasta ne face să plătim zahărul fabricat la noi în țară, cel puțin îndoit decât se plătește acelaș zahăr exportat în Turcia»*.

Vrea să zică, insinuarea pe care autorul vrea să o facă în raportul său oficial e gata și cititorul rămâne cu impresia că Statul vinde peștele în străinătate cum vând fabricanții de zahăr zahărul, — astfel că în țară il plătește cel puțin îndoit ca în străinătate.

Pentru a fi încă și mai complect și a nu micșorâ întru nimic neadevărul pus în circulație prin șoapte de cei interesați,

care zice că Statul face toate aceste speculațiuni în virtutea unor contracte de export al peștelui ce le are cu străinătatea, etc., D-l Prefect Atanasiu începe iarăși a face o întreagă frazeologie prin care nu precizează nimic, însă insinuează că Statul are contracte de export cu prețuri ridicol de estine, etc.

Iată cum se exprimă D-sa: *«tratate, convențiuni, contracte particulare și tot felul de înlesniri, atrăgeau aici străinii dornici de comerț și câștig. Vagoane refrigerente, vase plutitoare, ... duceau peștele nostru, — cumpărat cu prețuri ridicol de estine — până în cele mai depărtate unghiuri ale Austriei și Germaniei»*.

În realitate știe azi ozi orice om de bună credință că Statul nu a încheiat cu nimeni nici un fel de contract pentru export de pește, afară de un contract încheiat la 1895 cu d-l Burda, pentru 200.000 kgr. de pește viu, care a fost imediat reziliat.

De asemenea afirmarea d-lui Prefect că *«Rusia cumpără dela noi pește cu prețuri joase pentru a ni-l reîntoarce sărat cu prețuri fabuloase»*, etc., este un neadevăr. Rușii cumpărau dela noi morun, nisetru, icre negre și scrumbii, pe care le duceau la Odesa, Moscova, etc., pentru a fi consumate, iar peștele sărat ce-l importăm din Rusia este cosac și tarancă și vine dela Marea Caspică și Marea de Azov. În ultimii ani, fiindcă în Rusia s'au exploatat pescăriile cam cum cere d-l Atanasiu să se exploateze cele dela noi, despopulându-se cu totul apele, s'a produs o lipsă mare de pește și au început a veni comercianții din Varșovia ca să cumpere — la licitație — tot felul de pește dela Galați și Brâila.

Cred că toate acestea sunt de ajuns pentru a ne arăta prin ce mijloace caută autorul, în calitate de persoană oficială, să insinueze tot felul de calomnii și să ducă o campanie odioasă agitând populațiunea în contra unui serviciu al Statului.

* * *

2. **Impuținarea peștelui.** Autorul începe prin a afirma că *impuținarea peștelui «este un fapt care nu suferă nici un fel de discuție» și că «peștele se impuținează din an în an»*. Iar cauzele

acestei împuținări sunt «*risipa făcută cu exportul excesiv al peștelui*» și «*faimoasele epoce de cruțare ale peștelui*».

Apoi pe baza acestor afirmări, aduce tot felul de invinuiți Serviciului pescăriilor că nu a executat nici o lucrare, că nu curăță gârlele și fundul lacurilor, că nu desfundă cu draga gura Sf. Gheorghe, că nu a făcut basinuri pentru reproducerea speciilor scumpe de pește, că epocile de cruțare nu corespund cu epoca reproducerii peștelui, etc. etc.

Toate statisticele de reproducția peștelui le-am publicat regulat și în ultima mea lucrare asupra regiunii inundabile a Dunării, am arătat cu deamănuntul factorii de care depinde producțiunea peștelui, precum și raporturile dintre producțiune și revărsările Dunării. Din acele cifre poate să vadă ori cine că afirmările fostului Prefect sunt cu totul contrarii adevărului.

Din următoarele cifre statistice se va vedea cum merge producțiunea pescăriilor Statului din Județul Tulcea (Sect. V și VI) în ultimii 10 ani :

În epoca dela 1900—1905 s'au prins :

50.609.749 kgr. cu o medie anuală de 10.121.949 kgr.

În epoca dela 1905—1910 s'au prins :

61.116.312 kgr. cu o medie anuală de 12.223.262 kgr.

Așa dar în ultima perioadă de 5 ani s'au prins peste 10.500.000 kgr., mai mult ca în prima perioadă, sau în ultima perioadă producția anuală a acestor pescării a fost cu peste 2.100.000 kgr. mai mare ca în prima perioadă; și este de notat că în această din urmă perioadă am avut 2 din cei mai răi ani, pe care s'a putut să'i avem vre-odată pentru pescăriile din Deltă, ca ani 1905 și 1906. În anul 1906, stând apele mai mult timp peste maluri, crapul din Deltă a fugit de aci (neprinzându-se din această specie în acel an decât 544.590 kgr. în loc de 3.820.000 kgr., cum s'a prins de exemplu în anul 1908—1909) și a intrat în bălțile Brateș și Domeniul Brăilei, unde s'a prins în acel an 3.020.352 kgr. în loc de 321.140 kgr. cum se prinsese în anul precedent.

Autorul mai zice că nu «*s'a făcut nimic pentru a înmulți peștii de valoare*», dar cifrele spun cu totul contrariu : la 1895 când am luat bălțile Deltei în regie, producția crapului a fost

aici de 409.509 kgr. pe când la 1908—1909 am arătat că în aceleași pescării a fost de 3.832.000 kgr., **adică a crescut cam aproape cu 1000⁰/₀ mai mult.**

Producția șalăului în bălțile Deltei a crescut încă și mai mult :

La 1905 a fost 33.578 kgr.
La 1909/910 „ „ 734.000 „

Deci, a crescut cu peste 2.100⁰/₀ în acești ani.

În adevăr, se știe că șalăul, de când s'a stricat pescăria din Razim, se împușinase cu totul, așa că ajunsese foarte scump.

Producțiunea Deltei sczuse până la 24.000 kgr. în 1905 și apoi dela 1906, de când s'a deschis Dunăvățul, s'a urcat iarăși brusc în modul următor:

| | Proaspăt | Sărat |
|----------|----------|--------|
| 1905/906 | 19.525 | 4.427 |
| 1906/907 | 25.877 | 10.781 |
| 1907/908 | 63.622 | 11.025 |
| 1908/909 | 533.368 | 43.401 |
| 1909/910 | 706.468 | 27.448 |

Se vede dar din aceste că afirmările fostului prefect că peștele se împușinează din an în an și că nu s'a făcut nimic pentru înmulțirea speciilor scumpe, etc., cu toată siguranța cu care le exprimă, sunt inexactități, ca și cele ce le-am arătat până acum.

Dar autorul mai merge cu însinuările înainte și zice: «*Serviciul nu a îngrijit absolut de fel de curățirea sistematică a fundului gârlelor și chiar a lacurilor*», etc., și acestea sunt iarăși neadevăruri, căci serviciul a executat și execută neîncetat tot felul de lucrări; pe fiecare an se curăță numeroase gârle și se sapă gârle noi, unde e nevoie, așa că cele două drage ale serviciului nu mai dovedesc cu lucrul.

Chiar în anul 1909 — în 1910, din cauza apelor mari nu s'a putut lucra mult — s'a făcut o lucrare mai mare, curățindu-se Ciulinețul, gârla cea mai mare care alimenta toate bălțile din secția V-a și pe care arendașii prin parii luați dela leaselor și cu piatra turnată în ea o potmoliseră atât de tare, în-

cât nu mai funcționa de loc și a trebuit să luăm scafandri pentru a o putea curăți; s'a făcut la grindul Răducului un dig de 8 km. lungime și 2 m. înălțime, săpându-se aici și 21 gârle sistematice; s'a făcut la Caraharman un dig mare de piatră pentru îmbunătățirea lacului de chefal; asemenea la Sarinasuf s'a săpat gârlele dela Caciatina, Gâasca, etc. Apoi ceva mai înainte, s'a curățit gârla Somovei și gârla Călugărului, care erau aproape astupate; gârla Sulimanca de pe brațul Chilia, etc. Pe brațul Sulinei s'au făcut o serie de gârle care duc la ghiolurile: Roșu, Roșulețul, Puiu, Lumina, etc., unde apa nu se putea primeni și degenera peștele, etc., etc. Dar mulțimea de cherhanale sistematice, ghețării, debarcaderul mare dela Sf. Gheorghe, etc., toate aceste și multe altele nu sunt destule lucrări pentru ameliorarea pescăriilor?

Apoi, săparea canalului Regele Carol în lungime de 15 km., împreună cu toată rectificarea Dunăvățului, închiderea gârlei Comisia, desfundarea Portiței, etc., etc., prin care s'a făcut productivă o suprafață de peste 80.000 hectare,— însemnează că *«nu s'a lucrat absolut de fel?»*.

În adevăr, după ce face toate aceste insinuări, autorul adaugă «o singură lucrare mare a făcut serviciul tehnic al pescăriilor... este croirea canalului Regele Carol»... «această unică lucrare nu este în deajuns, ar fi fost absolut necesar ca Serviciul Pescăriilor să se ocupe în chip mai serios cu.. ».

Autorul ar fi vrut să ne vadă dragând bara dela gura brațului Dunării Sf. Gheorghe sau fundul bălților, etc., și nu știu mai ce alte asemenea imaginații, parcă Statul ar avea milioane de cheltuit pentru a vântura nisipul de pe fundul Mării și al lacurilor.

Dar, cât de mult îl interesau în realitate pe d-l Atanasie lucrările ce se fac pentru ameliorarea pescăriilor, a dovedit-o acum 2 ani, când sub pretext că vitele dintr'un sat nu au apă de băut și trebuie să le-o ducă din canalul nostru, a luat o companie de jandarmi și s'a dus de a distruge digurile canalului Regele Carol, adică tocmai dela acea lucrare, pe care acum o numește «singura mare lucrare ce a făcut Serviciul

Pescăriilor în direcțiunea înmulțirii peștelui». Această faptă de necrezut, săvârșită cu bună știință de funcționarul cel mai superior din localitate este prevăzută și pedepsită cu închisoare de Codul penal și cred că nu mai am nevoie să mai fac vreun comentariu asupra ei.

* * *

3. **Impușinarea pescarilor.** Ca a treia cauză a scumpirei peștelui ni se dă impușinarea pescarilor, cari au emigrat ori s'au lăsat de pescuit din cauză că nu mai au câștig sau din cauza persecuțiilor Serviciului pescăriilor.

Am arătat mai sus valoarea acestor afirmațiuni și anume că numărul pescarilor, în loc de a fi micșorat, a crescut numai dela 1905 până astăzi, dela 3679 la 5321, adică în 5 ani a crescut cu 1642 adică cu 45⁰/₀.

De asemenea am arătat că sumele încasate de pescari din vânzarea peștelui au crescut în modul următor:

| | |
|-------------------|-----------|
| In 1895 | 1.283.695 |
| In 1909 | 3.673.247 |

Deci, au crescut aproape cu 300⁰/₀.

De asemenea am arătat cu deamănuntul ce sunt persecuțiunile, șicanăriile și jupoirea pescarilor, de care se învinuește Serviciul pescăriilor și am dovedit că toate, dar absolut toate, sunt: neadevăruri, invențiuni și insinuări.

Pentru a mai pune însă încă odată în relief sentimentele de care eră însuflețit fostul Prefect față de Administrația pescăriilor și exemplul de ordine și respectul legilor pe care-l dădea populației din județul său — voi mai aminti că D-sa a încercat pe toate căile să provoace chiar și o răscoală a pescarilor contra Serviciului pescăriilor; pentru a putea telegrafia în urmă Ministerelor de Interne și Domenii că «pescarii Tulceni s'au revoltat contra abuzurilor și ilegalităților patronate de Administratorul pescăriilor Statului din localitate».

Și fiindcă nu i-a reușit să facă cu adevărații pescari, s'a folosit de toți foștii cămătari din baltă în cap cu lipoveanul Osip Pavlov — cel fotografiat în uniformă de colonel rusesc,

care escrocă pe lipoveni ca agent de emigrare — și de tot felul de alte elemente străine, cunoscuți de mult timp ca uneltitori contra Statului nostru, a organiză o revoluție lipovenească. Pavlov eră directorul gazetei de agitație «Vocea Pescarului» și oratorul intrunirilor, iar redactor eră un gazetar de ocazie, care își inspiră articolele direct dela Prefectură. Agenții foiau prin toate colibeles pescarilor, pentru a adună fonduri pentru gazetă și a-i ademeni la răscoală zicând că «Prefectul e cu ei și vor alungă Serviciul pescăriilor, spre a luă ei bălțile».

Pe de altă parte, pescarii adevărați alarmați și ei și speriați că «după ce deabia au scăpat de robia cămătarilor acuma Prefectul cu ajutorul unor lipoveni din orașul Tulcea caută să aducă iarăși vremurile vechi» au început a face la Galați contra intruniri și a trimite de prin toate satele delegați la Minister ca să se plângă. A trebuit o adevărată muncă ca să putem liniști pe toți acești oameni, care erau decisi să se răsbune pe toți agitatorii lipoveni.

Ministerul a trimis atunci o anchetă mixtă, compusă dintr'un delegat al Ministerului de Interne (D-l Inspector General administrativ M. Manolescu) și Secretarul General al Ministerului de Domenii. In urma unor cercetări de vre-o 10 zile, Comisiunea a constatat în mod oficial toate aceste înscenări și le-a consemnat într'un voluminos raport, care in interesul moralității ar trebui dat în întregime publicității.

Aici, mă mulțumesc a cita numai două pasagii din acel raport, din care se va vedea ușor ce era in realitate această așa zisă mișcare a pescarilor și cine o punea la cale :

1. «La Chilia Veche, locuitorul Timofte Fudulea, întrebat «asupra acestei chestiuni (dacă e adevărat că Serviciul pescăriilor a luat locuri, proprietatea unor oameni, și le-a dat altora «in arendă) ne răspunde că el a fost chemat de vre-o două «ori de sergent și, nefiind acasă, i-a spus soția sa că l-a chemat «la poliție, unde ducându-se, D-l Polițai l'a luat deoparte și i-a «spus că are ordin dela D-l Prefect să cerceteze de pământurile «care s'au luat dela unii care le posedau de mult și s'au dat «la alții și ca să cheme pe toți cei din Corneasca, ca să dea

«declarații. Timoftei a răspuns că nu poate face aceasta, de «oarece nu știe. Atunci d. Polițai i-ar fi spus că «așa vrea și «d. Prefect ca să scape de javrele dela pescării». Tot de ase- «menea, d. Polițai îl consilia să spună că unele terenuri au fost «date fără de plată la agenți de ai pescăriilor sau rudele lor».

2. «Pe când continuam cu ascultarea lui Ichim, Pavlov «împreună cu ceilalți lipoveni ce se găseau în piață, ne-au hui- «duit sub chiar ferestrele Prefecturii, *fără cea mai mică inter- «vențiune din partea poliției* și sub ochii și în auzul d-lui loco- «țiitor de Director al Prefecturii de Tulcea însărcinat cu girarea «și suplinirea d-lui Prefect. Am cerut să vorbim cu reprezen- «tantul poliției însărcinat cu menținerea ordinii și s'a adus «înaintea noastră un sergent major de oraș, care întrebat asupra «celor ce se petrec, ne-a răspuns salutând: «nu este nimic, să «trăiți, strigă: nu e dreptate, ura !!!»

Cred că aceste pasagii din raportul Comisiunii de anchetă ne arată destul de clar ce a fost în realitate această revoluție lipovenească și la ce mijloace recurgea d. Prefect Atanasiu pentru a agita în contra Serviciului pescăriilor.

* * *

4. **Vânzarea prin licitațiune.** A patra cauză și cea mai prin- cipală a. scumpirei peștelui este, după d. Atanasiu, modul de vindere a peștelui Statului prin licitație publică.

Pentru a dovedi afirmarea sa, d. Atanasiu înșiră o nouă serie de neadevăruri și calomnii. Așa, d-sa spune că Statul la vânzarea prin licitație nu «procede în mod cinstit», ci face o serie de «manopere nepermise», etc. Așa d. ex. Statul ar fi având un minimum de preț sub care nimeni nu poate vinde peștele, că este complice cu pescarii pentru a menține prețu- rile ridicate, că șeful vânzării oprește pe pescari să pue în vânzare tot peștele adus ca să nu scadă prețurile, că șeful vânzării pune concurenți fictivi care oferă prețuri mari pentru a urca prețurile, iar dacă e adjudecat asupra lor se vinde a doua zi iarăși și dacă nu se poate vinde, atunci pierde pescarul, ba încă plătește și partea Statului, etc., etc.

Iarăși câte cuvinte atâte neadevăruri și invențiuni, pentru a se aduce niște acuzațiuni atât de grave printr'un act oficial contra unui serviciu public.

De fapt lucrurile stau astfel: Statul nu are un monopol asupra pescuitului, cum arată autorul, ci are o moșie mare a sa unde, în loc de grâu, produce pește. Produsele moșiei sale le trimite zilnic la piață, unde se vând prin licitațiune publică, după cum cere legea contabilității publice.

Peștele adus la piață este al pescarului și al Statului în tovărășie. Dacă e d. ex. dela Dunăre sau Mare, pescarul are 70% și Statul 30%. Licitația se face în totul conform cu prescripțiunile legii contabilității publice și se adjudecă asupra celui ce dă mai mult. Nu e posibilă nici o speculațiune și oricine e liber să reclame imediat ce vede că legea contabilității n'ar fi respectată. Șeful vânzării însă, este aici un fel de judecător în mâna căruia sunt încredințate interesele Statului și ale pescarului; dacă dar el vede că concurenții se cartelează între ei sau fac vre-o înțelegere ca să înjosească în mod artificial prețurile — deci să speculeze în mod necinstit asupra averii pescarului și a Statului — atunci șeful vânzării are dreptul și datoria de a opri imediat licitația și a scoate marfa din vânzare. De asemenea dacă pescarul are îndoială că cumpărătorii s'au înțeles între ei spre a-i înjosi prețurile mărfii sale, el e liber a concură și a lua asupra-și marfa sa, în acest caz el e cumpărător și urmează a plăti marfa ca un orice alt cumpărător.

Aceste sunt măsuri care se iau pretutindeni unde se fac vânzări prin licitație și sunt necesare pentru a asigura pe cel ce și-a încredințat marfa spre a i se vinde, că el nu va fi speculat și că prețul ce-l va obține, va fi prețul adevărat, rezultat din cerere și ofertă fără nici o speculă.

Unde sunt dar aici «procedurile necinstite» și «manoperile nepermise», la cari se dedă Statul? E necinstit fiindcă apără pe pescari în contra rapacității negustorilor? Ori era poate mai bine înainte când comerțul nu era încă regulat și peștele pescarilor se vindea prin așa zișii comisionari, care făceau vânzarea

în cârciumă, iar în piață era numai o licitație de formă spre a înșela pe pescari?

De altfel vânzarea prin licitație publică pe lângă că este obligatorie după legea contabilității publice, dar este și singurul mijloc cinstit de a vinde marfa făcând ca prețul să reasă în mod normal din cerere și ofertă și împiedicând orice puțință de speculațiune și aceasta încă mai mult la o marfă care prin natura ei e supusă la enorme fluctuațiuni. Dacă însă licitația nu se face cinstit sau se întrebunțează manopere, atunci ori cine e liber a chema imediat procurorul, a cărui datorie este tocmai de a cerceta asemenea reclamațiuni și a face ca imediat să se procedeze conform legii. De altfel tocmai de aceea piețele de vânzare ale Serviciului pescăriilor sunt și mereu inspectate. Nu înțeleg dar cum poate cineva susține că licitația publică poate fi cauza scumpiței artificiale a peștelui și mai puțin înțeleg încă, cum poate cineva chiar când e om de bună credință să ducă o campanie pe o asemenea temă.

Dacă peștele în comerțul en gros nu s'a scumpit de trei și patru ori mai mult, cum s'a făcut cu brânza și alte produse alimentare, ci numai în mod normal, aceasta se datorește tocmai și numai licitației, care a împiedicat orice fel de speculațiune. De aceea în toate țările civilizate vânzarea peștelui en gros se face numai prin licitațiune publică și pentru noi ar însemna un mare pas înapoi de a suprima licitația, înlocuind-o prin vânzarea cu prețuri fixe stabilite de Minister, adică de a înlătura legea cererei și a ofertei și a o înlocui prin bunul plac al funcționarului.

Din toate acestea reese, cred, îndeajuns de clar pentru ori cine, că nici una din măsurile Serviciului Pescăriilor și nici modul de organizare al exploatărei și vânzării peștelui din pescăriile Statului nu a putut fi nici câtuși de puțin cauza scumpiței peștelui cum se caută mereu a se acredita, ba chiar din contră, grație acestor măsuri, avem azi o producție bună și o populație numeroasă de pescari mulțumită de starea lor materială, avem un colț al țării unde și problema economică și cea socială, cu toate agitațiile ce se fac, este pe cea mai bună cale de rezolvare.

* * *

Cu aceasta cred că am răspuns — poate chiar prea pe larg — la atacurile din raportul oficial al d-lui Prefect Atanasiu, arătând care este valoarea tuturor acuzațiunilor ce le aduce Serviciului Pescăriilor și pe ce fel de argumente sunt ele bazate.

Din cele arătate s'a văzut în deajuns că aceste atacuri, deși prezentate sub forma oficialității, nu sunt în realitate decât o nouă verigă din lungul lanț al campaniilor ce se duc mereu de consorțiul celor interesați contra Serviciului Pescăriilor, și este trist a vedea cum un înalt funcționar al Statului se unește cu niște particulari, care fiind lezați în interesele lor private de către Serviciul Pescăriilor, apărătorul firesc al interesului public, îl atacă prin toate mijloacele cu tenacitate și înverșunare; aceștia ar fi trebuit să găsească într'un Prefect al Statului Român un adversar iar nu un asociat.

(88) **Dr. GR. ANTIPA**

INSPECTOR GENERAL AL MINISTERULUI

22 Februarie 1911

